

Hore**Z**nak

Zborník účastníkov

Literárneho Campusu

Žilinského literárneho festivalu 2010

HoreZnak

Zborník účastníkov

Literárneho Campusu

Žilinského literárneho festivalu 2010

Ján Perdoch	2
Ivana Polčíková	4
Katka Vargová	7
Cinquain	10
Ivana Štefúnová	11
Miroslava Kulková	13
Monika Michalíková	18
Na jedno písmeno	19
Natália Kaisová	20
Ivana Čerňanová	24
Iveta Kloptová	27
Mikropoviedka na 10 slov	29
Zuzka Ščurková	30
Michaela Richterová	32
Farebné samohlásky	35
Ivona Pekárková	37
Ľubica Holubcová	40
Anežka Guziarová	42
Triolet	45
Maroš Brojo	46
Irenka Velichová	50
Dašena Krištofovičová	51
Farebné samohlásky	54
Lavičky v žilinskom parku	55
Automatické písanie	56

Ján Perdoch

(1983, Bratislava)

Je zblúdený informatik poplakujúci sa medzi mladými literátmi. Šuranec žijúci v Bratislave. Je grafikom na bosej nohe, špecialista na záhradné lustre a majster sveta vo vysávaní. Organizátor literárnej súťaže Medziriadky, správca stránky <http://muza.websity.sk>, ktorá mapuje literárne súťaže na Slovensku a člen Divadla hudby a humoru.

Park

v nohách cítim

jazz

napriek tomu vravíš

že som povädľý

že mi dnes neprší

nie každý deň

sa sadia stromy

odpovedám

nie každý deň

nám letné búrky

závidia

kráčame

dlažobné kocky

príťažlivo improvizujú

chodník

v nohách cítim

jazz

Cesty

dnes idem tadiaľto

sadám si za písací stroj

ako otec za klavír

v nedeľu po obede

mám rád ten zvuk

každá je iná

improvizujem

ako báseň

keď si ju vyťahuješ z obálky

ešte sa nepoznáte

chvíľu sa ostýcham

a ona predsa zostáva čierna

na bielom

dáva ti na výber

tak ako cesty

sú len

popadané

božie vlasy

viem že to vieš

dnes idem tadiaľto

Opakujem si cestu

keď sa nocou nútim domov
za sebou ťahám veľký voz
plnší o tvoj gombík
zo sandálov

opakujem si ťa
ako káva svoje ráno
keď sa pri nej tlačím do práce
nakrivo pozapínaný
a až ma opäť
k tebe večer všetky vozy povedú
tiež iba zľahka
pomedzi cesty
povieš
opakujem si ťa

XXX

ja a ešte ktosi
s kým sa celý poviem
sme za chrbtom bosí

ja a ešte ktosi
koho neobnosím
kto si? mám ťa? ktovie...

ja a ešte ktosi
s kým sa celý poviem

Ivana Polčíková

/1988, Hlohovec/

Narodená v Piešťanoch, momentálne študujem, popri škole sa venujem lingvistiky a umeniu, zvlášť fotografii a ezoterike, mám rada pokoj a umenie, bývam v Hlohovci, najčastejšie sa však zdržiavam v Nitre, kde aj študujem na FF – katedra ULUKU a slovakistiky. Mám rada svetovú literatúru obdobia moderny a všetko „prekliate“ básnictvo, literárnu „performance“ a Freuda – psychológiu. Písanie vnímam ako terapiu. Píšem prózu.

Slasť

Nebolo to v deň, keď sa to malo stať. Slečna na tvojom pleci nevybila kávu tak, ako by sa pre dnešok patrilo. Napĺula do nej, obliekla si svoje bolero a vyprášila ti prítomnosť. Viem to, lebo som sedela pod oknom na spodnej rímse v podobe muchy a cítila som, že sa niečo deje. Nenávidím tvoje copiaty, mrzutú nerozhodnosť, ktorá ťa slastne naplňa v mojej večnej neprítomnosti. 2:02: obyčajne vstaneš, dotkneš sa ľavou nohou podlahy a sleduješ, ako ti svetlo prepaľuje tvoje zelené čapíky, tancujúce v červenej krvi rohoviek, ktorými ma prebodneš v colponde, o týždeň potom, keď sa rozhodneš, že ti k životu nesmierne niečo chýba, a to, čo je prázdne a potrebuje sa naplniť, je iba pohár dožadovania. Raz ťa rozbijem o stenu. Dohodneš sa so svojím telom, že ťa už začne „konečne“ poslúchať. Neviem o tom. Hlboko ťažko sa definuje pochod smerom von a dovnútra, keď nemám kompas. Ešte hlbšie, až to začne časom riadne páliť, a človek začne stvárať veci, na aké by si netrúfol. Fixa

v ruke. Nebol to incest, nebola to túžba, žiaden návrh, bolo to len to jedno, čo s tým súvisí. Ja som sa samozrejme už dávno rozhodla a po tom, ako som vynadala kvetinám, že ich listy škaredo rastú po parapete, a že mi nikto v tomto štáte nedá zľavu na cestu vlakom k tebe, rozhodla som sa, že predsa budem čarbať. Človek si môže odôvodniť všetko, čo má zmysel a podstatu. To nepodstatné je slastné, zabíja to, ak si to človek nevie usporiadať tak, ako má. A preto sa pravidelne dopúšťa takých chýb ako ja. Minulosť stála za nič a isté veci treba čo najrýchlejšie dokončiť. Sedel si na schodoch toho domu, kde sa to dialo. Žiaden vietor, žiadna fatamorgána, iba tupé pohľady na vlastné oklamané stehná. Mal si čudné vrecká plné otázok, za ktoré sme sa nechystali zodpovedať. Postavil si sa zo schodov a ja som ťa znovu posadila oproti slnku, lebo som ti chcela vyfotiť vo vlasoch gaštany. Neurobili sme to! Poličko číslo tridsaťpäť bude prázdne. Potom zase týždeň všednieme v hlúpostiach, ktoré po nás chce ľudstvo a ja ťa prehováram na balkóny. Alebo aspoň na parapety. Počkaj! Dlaždice! A modré! Sedí sa tam božsky, zmestíš si tam zadok aj s popolníkom a keď ťa niekto mimoriadne nastraší, môžeš skočiť z okna rovno do mäkkej trávy a prestať sa klamať. Nesmrteľnosť! V tobosc si prišiel v modrom tričku, triumfálne si sa odvážil predo mnou zapáliť špak a dožadoval si sa pozornosti. Strašne neprirodzené! Ja som si práve dovarila slíže a pripravovala kávu. „Tak slasť?“ – pýtam sa. Neviem prečo, ale vždy, keď vidím tvoje bosé topánky, ozve sa vo mne ľútosť. Už tri roky si nimi mohol behať po mne a nič! Ale! Zapálil si. Možno

o mesiac za mnou príde bosý, za pol roka si spraví kávu sám a za rok sa rozhodne podľahnúť. „Dám si keksíky, choď si , kam chceš. Dnes budem sedieť sama a asi sa to nikdy s tebou nezmení.“ Fascinovalo ma všetko. Fixky na stolíku, ktorými by sa dalo počarbať jeho biele brucho, napísať na chrbát niečo „perverzné“ a pripísať k tomu na večnosť tri bodky, nad ktorými by som ďalej rozmýšľala, čo k nim pridať , aby to malo neskutočnú gráciu a chuť. Sedieť pri tebe tridsať minút, postaviť sa a odfoťiť ti zhora vlasy, posadiť sa, potom to dať rýchlo vyvolať, smiešne trpnuť, zastrieť, odostrieť, nadýchnuť, vydýchnuť, zaostrieť, oddialiť, dopísať čiernou, že som nešťastne zdrogovaná, že si to zapríčinil ty a že – to by som mohla napísať na jeho lýtko - pevne rozhodnutá dnes podľahnúť a nevycentrovať. Fixka by sa začala rozpíjať, lebo by si sa z toho všetkého spotil. Odišiel si preč. Kdesi pred zrkadlom si v naivnom coshvrte zistil, že si u mňa spal. Blesk fotoaparátu na nich zanechal strieborné stopy.

-1-

Tvoja matka vie, že ťa ničím. Na teplej podlahe, lebo som ju predtým , ako si prišiel, pre teba vyhriala. Dalo mi to veľa práce, lebo som posledné dni cítila v sebe chlad. Celé dve hodiny som preležala v horúcej vani, potom som s mokrymi nohami utekala po byte a vystresovane som začala prilahávať zem, kým si neprišiel. „Kúpala si sa?“ - spýtal si sa.

„Áno“ – odpovedala som unavene. „Kúp si koberce, leží sa tu príjemne, ale tvrdo!“ Nepochopil si! Na piatom poschodí v jednej budove sa okolo mojej osi krúti

čmeliak, výsostný kúsok, s trochu vábnymi rukami, prepadnutým driekom a nesmiernou charizmou, ktorá ma popudzovala čím ďalej tým viac. Pozdravy sa načrtávali v konvenčnej počestnosti. Schody, po ktorých kráčať sa mi lepili do uší , kde sa z nich formovala vysoká veža, na ktorej vrchole stál on a rozkazoval mi. Potom som sa prebudila v tobose, vyliala som si pod nohy čaj v presnom čase 7:09. Aká nedôležitost prebudiť sa s vlastnými päťami! Akosi mi všetko začalo vadit. On, oni, pripomienky, neľudskosť, skoré vstávanie a tie hnusné kvety, ktoré nekvitli podľa mojich predstáv. „Špiny!“ Vždy , keď som sa vracala domov, mala som sto mihnutí odstrihnúť im hlavy. To nebola nedokonalosť. Prudká Nespokojnosť! Zavalila ma ilúzia, podľa ktorej to tak malo byť, a nič iné som nebola schopná si pripustiť. Ležať na brucho a dýchať do studených podláh presne pre nich, sa mi časom zdalo byť tak zbytočné, ako keby som chcela so svetom uzavrieť mier. Sedím na stoličke vo vyhriatej izbe a zakrývam si tvár červeným vlneným svetlom. Klopím viečka. Dokonalá odvykačka robiť to niekoľkokrát za týždeň a na nič nemyslieť. Stratit sa vo svojej idiognómii a nerobiť zo seba otroka iným. Fixka leží na stole . Chrbty a kostrče nechceli sedieť na mojej zemi, ktorú som denno-denne ušlapala k horúcej láve, tak som si ju nanovo vyhrievala svojim ženským telom, a keď som takto ležala na hrudnej kosti napadlo ma, že si to zvečním. Nikoho tam nepustím, a ak sa mi bude chcieť, budem vychádzať von zakrytá vo svetri. Na piatom poschodí sa dejú čudné veci. V knihe z anatómie zostal na dvadsiatej stránke lístok s číslom, na

ktoré môžem zavolať kedy chcem a ako chcem a keď ma to urazí, odignorujem to s pocitom, že sa nič nestalo. Kludne by som mohla hocikomu z vás dnes na prdel nakresliť ležatú trojku. Poondiati vranu s nepekne čiernym úmyslom. V dastre si klopal na dvere. Bol si to ty! Lebo ubehli dva týždne a podlaha bola vyhriata. Sedela som oblečená vo vani a čítala som pani Dallowayovú. „Zajtra si kúpim nové kvety a kúpim si ich sama!“ (zašeptala som). Ak nechcem, nemusím. Som otrokom, jedine tak vlastného bytia. Myslel si, že nie som doma. Robila som iné veci. Päť minút po siedmej, keď odchádzal preč, utekala som na prvú električku rovno za ním. Vždy načierno a zahalená vo svetri. Nikdy sme si nepozreli do očí, takže si ma nemohol rozpoznať. Päť cigariet s prestupom na ulicu, kde si čakal vedľa stánku v bunde a hľadel si modrými očami na nesmelé odrazy potuchnutých časopisov s nahými ženami. Päť špačkov smerom na ďalšiu ulicu, kde bývaš. A potom ďalšie, v poradí posledná cigareta, cestou domov. Podlaha je vždy vyhriata. Škrekot vlaku a zadymená stanica. To som už doma a to sa už nikdy neuvidíme, lebo som sa rozhodla definitívne nosiť roláky po čelo s malými dierkami. Dýcham cez dieročky, ktoré ma denne dusia, lebo sa nedokážem vrátiť. Koncom roka s zadusím. Nevie si vynadať, prísť naspäť, zohriať ju nanovo, fajčiť, platiť, vystrájať, sklamať sa a prichádzať na to, že nie si! Podlahy zamrzli, ja som za hranicou a zajtra sa konečne rozhodnem spať na posteli bez toho, aby som naporila vankúše. Piate poschodie so mnou teraz v coshvrte vyfajčuje cigarety, nesmierne krásne klope, a ty melancholicky zalamuješ bedrovými

koskami. Prestali mi vadit kvety, strhol zo mňa rolák a do nosných dierok mi každé štvrté ráno fúka špičkou pier svoju nežnosť. Vytahuješ fixku a píšeš mi na chrbát moju identitu, ktorú práve pečatíš. Som s piatym poschodím, zdravíme sa potajme! Netrúfam si povedať dokedy, ale jedno nemusím skutočne robiť.

-2-

Zohrievať podlahy a čakať. 10:05 - copiat: odfotil si celé tvoje telo a rozložil si ho po kúskoch pred zelené oči smerom od parapety môjho bytu k ranným železniciam, aby si si pred všetkými priznal, že potrebuješ návrat a fixku. Chlpaté stehná, rana po páde zo schodov na pravom kolene a prenikavá šošovica na zadku na každej druhej snímke. Vyberám ju z vlastných čiernych nohavíc a na čelo ti nakreslím bodku. Stojíme na koľajnici a končíme. Nasadáme do vlaku. Karta s menom „Blázon.“ Koniec v copiate. Amen. 10:11. A to mi ešte v ten týždeň poskytli zlavu na cesty.

Katarína Vargová

/1992, Banská Bystrica/

Žije tam celý život. Je z toho trošku unavená. Píše už štvrtý rok. Nie zbytočne veľa. Mala už dve tvorivé krízy. V čase mimo nich sa jej podarilo umiestniť na pár súťažiacich. Najkrajšie spomína na tohtoročné Medziriadky. Publikovala v Dotykoch. Dvakrát.

Klame. Najčastejšie sama seba. Nevie mlčať, ale rada sa tvári, že áno. A miluje, keď ju čítajú.

Postavím ti dom

Postavím ti dom. Splním tvoje želanie. V nedeľu začnem, a v tú ďalšiu ho budeš môcť skolaudovať. Rozbiť o dvere fľašu šampanského. Alebo radšej bieleho vína. Ako budeš chcieť.

Prinesie mi to pokoj, dlho hľadaný, najmä stavanie stien z pálených tehál, ktoré nevypálím, lebo to neviem. Zlepím ich prachom, je ti predsa najbližší. Osadím do nich okná, pre presvetlenie interiéru a dvere, aby si mohol kedykoľvek odísť. Nakoniec zakryjem dom strechou, nech ti nenaprší na koberce, viem aký si na ne citlivý. Každý deň ich vysávaš (potom ich ešte poprehrňaš rukami.). Tak ich ochránim plechovou strechou, šedou, čierny plech nemajú a ja nebudem mať za šesť dní čas nastriekať ho farbou. Šesť dní, lebo siedmy sa má oddychovať, to nás naučili už dávno, spája sa mi to s čiernou knižičkou v ruke a bielou blúzkou. A zo škridlí byť strecha nemôže, hlavne nie zo škridlí.

Budeš mi vďačný, možno sa aj usmeješ, kútky vybehnú smerom hore a ponúkneš mi kávu, pozývam ťa, Dáška(meno mi vymyslíš sám. sadne mi ako uliate.). Kuchyňu ešte nebudeš mať zariadenú, tak pôjdeme po kávu do centra a vezmeme si ju so sebou, ja čokoládové macchiato a ty presso bez mlieka, sadneme si do obývačky na zem. Nemáš tam žiaden gauč, iba ten koberec, nepolej ho, Dáša, prosím ťa, nečistiť sa ľahko. Nepolejem ho, dám pozor, ako vždy na tvoje veci, ako na teba.

Spýtam sa ťa, tak ako si to tu zariadiš, klasicky či moderne, akou farbou vymaluješ steny? Pokrčíš plecami, mala by si už ísť a zastav sa niekedy. Takýto si. Vďačný.

Päť týždňov spolu neprehovoríme, najhorších päť týždňov v mojom živote. Budú bolieť, budú štípať a budem mať z nich teplotu. Občas ťa zazriem ako ťaháš kusy nábytku do auta, zabalené niekedy v kartónových krabiciach, inokedy iba v prievitných obaloch. Nech sa nezašpinia. Raz ťa uvidím ako si rozkladáš v parku svoj maliarsky podstavec a maluješ neexistujúci párik na lavičke na plátne. Prestavujem si tam nás dvoch, ty asi nie. Dáš ho zarámovať v Rámovaní a maliarskych potrebách. Zavesíš ho nad posteľ?

Na bielu techniku nebudeš mať peniaze, v kuchyni bude svietiť iba linka(na mieru robená, zo surového dreva), tak sa vezmeme, bez akýchkoľvek otázok. Vlastne, jednu otázku nám položia, každému jednu, obaja prikývneme, ja dodám tiché áno. Pôjde to podľa plánov, biela technika a svadobné dary proste idú dokopy, dobre

si to vymyslel, pochválím ťa a ty zdvihneš pohár so šampusom, štrngneme si, zase by si radšej pil biele víno. O polnoci rozbijeme džbán a pozametáme ho, aby sme mali šťastie, to je v manželstve najdôležitejšie. Preto som nechala zrno pre vtáky na balkóne v našom dome, v našom, krásne to znie, nech si postavia hniezdo a spravia ho šťastným. Šťastie sa dá predsa len kúpiť. Preneseš ma cez prah, bude už svitať, mňa a v mojom náručí svadobné koláče, ktoré do rána zjeme. Budeme sa smiať všetkým svadobčanom, ako mohli nato skočiť, a kúpiť nám umývačku riadu aj chladničku. Chladničku moji a umývačku riadu tvoji rodičia.

Zasadím do záhrady strom, postav dom, zasaď strom, na rýmy ešte verím, na tie ako posledné. Vyhĺbim jamu, pol metra krát meter, dočítam sa, že to je správna veľkosť pre jamu na zasadenie stromu. Vložím strom do nej, celkom maličký, slivku alebo čerešňu, (zabudnem), aby sme mali v lete skutočné ovocie. Porýľujem zeminu a vytvorím si záhon, s ružami, nie, to je príliš patetické, s tulipánmi. Miluješ predsa Holandsko, isto ťa to poteší. Kúpim aj záhradného trpaslíka, prehlásiš, že taký gýč v záhrade mať nebudeš a rozbiješ ho kladivom. Kúsky sadry potom namaľujeme dúhovými farbami a rozložíme ich k záhonu. Zašpiníme si spolu ruky, spolu si ich aj poumývame. Usmeješ sa. Prvýkrát poriadne.

Už bude náš dom skoro ako rodinný, len ty za rodinu považuješ aspoň troch (v presnom zložení), tak ti porodím dieťa. Neznášam deti, to ich žvatlanie a slintanie, ale takto budeme naozaj rodina, dokonale

spojení. Porodím ti syna, dáš mu meno Šimon, vraj to znamená poslušný. Máš rád veci pod kontrolou.

Naučíš ho chodiť a rozprávať bez mojej pomoci, budem sa len z dialky pozeráť, ale Šimon ma raz osloví mama a ty povieš áno, je to tvoja mama. Podídem bližšie, naučím ho bicyklovať a ty mu namontuješ na bicykel pomocné kolieska. Staneme sa rodinou.

Nakupovať budeme chodiť spolu, medzi našimi rukami sa bude hojdať Šimon, oci, zdvihni ma vyššie. Nerozmažnávajme ho, poviem, tak keď ukáže v obchode tretí týždeň po sebe na hračku, zľahka ho klepneš po prstoch a vysvetlíš mu to. Zdrobneninami. Rozkošne.

Rozhodneš sa naučiť ma variť, nakúpime všetko potrebné na slepačiu polievku a rezne. Nedelný obed zvládnem na štvrtý pokus. Spravíme z nedelného obedu spod mojich rúk zvyk. Lebo zvyk je železná košela. Spýtam sa ťa, čo to porekadlo znamená. To nie je porekadlo, Dáša.

Jedného dňa ma pobožkáš, keď už Šimon vyrastie a odíde z domu, hľadať šťastie do sveta (nech si ho hľadá, a nech ho nájde.). Nekupuj ho ako ja kedysi, Šimon. A nestrať sa.

Pobožkáš ma o sekundu dlhšie, ako si mal vo zvyku, a ja viem, že tá sekunda je dôležitá, najdôležitejšia na svete, lebo tá v bozku rozhoduje. Spojíme si posteľ v spálni, spravíme z nich manželskú, tak to vyslovíš, nie dvojlôžko, ale manželská posteľ. Budeme spolu piť víno a potom sa pomilujeme, v spoločnej posteli, budem šťastná a keď zdvihnem mame telefón,

začervenám sa ako školáčka, a cudne si zakryjem holé prsia. Akoby ma mohla vidieť.

Začneš ma vodiť po meste za ruku, ale tak inak ako predtým, inak ako keď si si ma bral, inak ako keď nám medzi rukami visel Šimon. Krajšie, budem ťa cítiť. Súčasťou seba. Zapadneme do seba, všetko kúzlo sa objaví v tej chvíli, keď zostarneme a iní sa budú rozvádzať.

Vezmeš ma na svoje obľúbené miesta, porozprávaš mi o svojom detstve, aj keď ja to všetko už budem vedieť. Prečítam si tvoje denníky hneď, keď sa nafašujem. Ktorý chlapec si píše denník? Ktorý muž si ho píše? Povieš mi všetko, dokonca aj toto mi povieš, povedal by som ti všetko, Dáša, keby si chcela. Povedal by som.

Zostarneme v náručí toho druhého, tak jednoducho, ako keď som, kedysi (vtedy ešte len tebe), postavila dom. Zostarneme a bude to úplne prirodzené, prirodzená súčasť života, ale stane sa to rýchlo, lebo obaja nemáme radi, keď sa niečo nafašuje. Ako smrť, porozprávame sa o smrti, chcem umrieť v hluku hudby, hlavne nie v tichu, to by bola tá najhoršia smrť. Chcem umrieť v posteli, alebo na tom koberci, a chcem byť s tebou, bez teba nič nie je ono. A hlavne nech sa to stane zbrklo a náhodne. Ty len povieš, neznášam slovo zbrklo, je také zbrklé, presne také je, akoby ho niekto narýchlo vymyslel, akoby pospájal písmená a dal im význam. Ale tie písmená o tom nevedia. Usmejem sa. Nie prvýkrát.

Prestaneš mi voňať. Zrazu. Tvoja vôňa sa vytratí, zmizne. Uvedomíš si to. Srdce mi začne rýchlejšie biť a stratím všetok pokoj, ktorý som pri zliepaní tehal kedysi našla. Nakúpim tehly (pálené). Skúsím ich zlepiť, ale už to nepôjde.

Bezradne si sadnem do kúta, kolená pritlačím k hlave.

Chladnička sa pokazí a rozmrazi sa všetko mäso na nedelu.

Šimon sa vo svete stratí. Stratí aj telefónnu kartu.

Denníky zhoria v krbe(sám si ho vymuroval. pred rokmi.).

Slivka v záhrade zhnije. Zabije ju imelo, pod ktorým sme sa cez Vianoce bozkávali. Koberce zožerú roztoče. Zožerú a vyvrátia v záhrade do záhonu tulipánov.

Vtedy začnem kričať, plakať a hnevať sa, ty umierať.

Dom sa rozpadne, plech zo strechy mi doreže ruky.

Ujdeš a nikdy viac ťa neuvidím.

Začnem mlčať. Umriem sama a v tichu.

Cinquain

Michaela Richterová

Les

hrôzostrašný, tajomný
volá, láka, priťahuje
snaží sa ma objat
smrť

Lubica Holubcová

Zármutok,
hlboký, ťažký,
zavýja, trhá, dupe,
uschýna v ničivej sile,
socha.

Lubica Holubcová

Peňaženka,
vyhladkaná, vybozkávaná,
obtiera sa, láka, šuští,
prázdna leží v rozkroku,
rozvod.

Ján Perdoch

Tráva
Zelená hrivnatá
Rastie uhýba mlčí
Pod nohami sa vzpína
Park

Iveta Kloptová

Štyri

Noha
štíhla krémova
dupe skáče kope
len sama seba v sebe
stolička

Ivana Čerňanová

Čokoláda
trpko-sladká, vášnivá
unáša, hladí, rozpaľuje
svet vybuchol ako ekrazit
extáza

Ivana Štefúnová

/1992, Kotrčiná Lúčka/

Narodila sa v Žiline, dnes však žije v malej obci Kotrčiná Lúčka, vzdialenej 13km od Žiliny. Je študentkou Bilingválneho gymnázia Tomáša Rúžičku a literatúra, dejepis či horúca čokoláda, sú veci, ktoré ju na tomto svete tešia. Nepohrdne dobrým námetom, pri ktorom aj pero píše samo.

19-ročná starena

Kvapky dažďa pomaly stekajú po okených tabuliach. Jedna... druhá... tretia... Pri nich sedí zamyslené dievča, nemôže mať viac ako 20 rokov, no niečo v jej pohľade mátie. Sedí a premýšľa. Premýšľa, čo s načatým životom, kam sa pobeť, ako dať vlastnému bytiu zmysel.

„Dobrý deň, ja som videla váš plagát a chcela by som sa tiež stať...“

„Ja viem, čo by ste chceli“ stopne Júliu obstarožná unudená dáma s výrazným make - upom.

„Ale nie každá na to má. Viete anglicky a nemecky?“

„Noo... ovládam angličtinu a francúzštinu.“

„Takže nemčinu nie?“ sonduje dáma

„Takže z toho nič nebude. Je mi ľúto. Dovoďenia!“

„Ale..“

„DOVIDENIA ! “

A tak Júlia začala na sebe pracovať. Za 2 roky sa plynulo naučila po nemecky a opäť sa odvážila vojsť do agentúry, ktorá jej predtým ukázala dvere. Nanešťastie, opäť za stolom sedela oná dáma s ešte výraznejším make - upom.

„Dobrý deň, ja som videla váš plagát a chcela by som sa tiež stať...“

„Ja viem, čo by ste chceli. Viete anglicky a nemecky?“

„Áno.“

„Máte manžela alebo deti?“ zúrivo sa vypytuje dáma.

„Nie, ale mám vážnu známosť.“

„Tak ju treba ihneď zrušiť. Do takejto práce nepatrí vzťah. Nemá dlhú trvácnosť a modelky sa potom len zbytočne rozptyľujú a nevenujú sa dostatočne svojej práci. Takže nič. Dovoďenia !“

Ohúrená Júlia nevedela, čo má robiť. Priatela ani nádejnej práce sa vzdať nechcela, Ale vedela, že sa bude musieť rozhodnúť. Po čase prišla znovu.

„Dobrý deň, ja som videla váš plagát a chcela by som sa tiež stať...“

„Ja viem, čo by ste chceli. Viete anglicky a nemecky?“

„Áno.“

„Máte manžela alebo deti?“

„Nie, ani priateľa..“

„No to je skvelé !!“ zatlieskala nadšene rukami dáma.

„Kolkto meriate?“ „172 cm“

„A vážite?“ „63kg“

„Tak veeeeľa??“ znechutene zatiahne dáma

„Príďte, až budete mať 53kg.“

Po dlhšom čase prišla. A nie raz. Stará dáma si zakaždým našla nejakú výhovorku, prečo sa Júlia nemôže stať modelkou. Znovu a znovu sa snažila vyhovieť jej požiadavkám, nevedomujúc si, čo všetko stráca. No Júlia statočne bojovala až do konca. Posledný pohovor sa uskutočnil pred rokom. Po úvodných otázkach, ktoré už naspamäť poznala, nastala tá posledná.

„Koľko to vlastne máte rokov?“ nedbanlivo
sa spýtala dáma na záver.

„19.“

„Prosím?? Prepáčte, ale to ste pre nás

...stará!“

Stará... Stará...

Mirka Kulková

/1992, Košice/

Pri tvorení sa cítim veľmi živo a farebne, preto sa túto činnosť snažím čo najčastejšie opakovať. Označenie "normálna" považujem za nelichotivé, ale za blázna sa rozhodne nepovažujem. Mám rada ľudí, škoricu a Van Gogha. Nemusím (ne)ľuď, kôpor a Rothka. Neverím v koniec sveta ani ovládnutie hudobného priemyslu Lejdy Gagou. Zomriem buď na tatami alebo na smrt.

Rádioaktivita

Láska je iba obyčajná chemická reakcia, riadiaca sa presnými pravidlami.

Viem to aj dokázať.

Moje meno je Albert a profesori tvrdia, že som najnadanejší chemik, aký kedy chodil na toto gymnázium. V žiadnom prípade teda neverte iluzionistom a sentimentálnym bláznom ako Shakespeare – ľudom najviac prospeje vedecký a realistický pohľad na túto problematiku.

Moja teória vychádza z predpokladu, že láska medzi dvoma osobami je v podstate chemická väzba medzi dvoma atómami.

Samozrejme, máme rôzne typy väzieb – ak sa spojí silná osobnosť so slabou vznikne iónová, ak rovnocenné polárna, a tak ďalej. Ja som sa konkrétne zaoberal pravidlami, zákonmi tejto väzby. Ako ju vytvoríť? Ako ju udržať?

A chémia mi dala odpoveď. Nie básne alebo romány. Chémia.

Priznávam však, že moje pohnútky neboli čisto vedecké. Záujem o túto oblasť u mňa vyvolala jedna celkom konkrétna osoba. Vracal som sa vtedy z chemických laboratórií, keď som Ju zrazu uvidel pri

automate na kávu.

Vyberala z peňaženky drobné, aby ich vymenila za horúci nápoj a mne okamžite udreli do očí jej plavé vlasy so striebriстым odleskom, podobný alkalickým kovom. Pôvabne si ich prehodila na druhé plece, a tak som mal možnosť zazrieť jasnú bielu plet a zelené oči. Keby som bol jeden z tých smiešnych básnikov, poviem niečo v zmysle „vyzerala ako víla a v očiach si nosila esenciu svojho lesného domova“. Ale keďže som realista, poviem len, že tie zreničky sa mi z čisto estetického hladiska veľmi páčili. Tak ma zhypnotizovala, že som sa zrazu ocitol tesne za ňou, prisahám, že neviem ako. Neskoro som si všimol, že sa narovnáva, dostal som lakťom do brucha a na tričko mi vyliala kávu.

„Ups, sorry. Si v pohode?“

Bola nádherná. Dokonalá. Slová z mojej hlavy zmizli. Len ona ostala.

„Nič sa nestalo, moja chyba. Nemal som stáť tak blízko,“ zachrapčal som, lebo hlas som ešte stále nemal pod kontrolou. Po chvíli trápneho ticha spôsobeného mojím šokom a novostou situácie sa vo mne ozvala netušená odvaha a podal som jej ruku: „Inak volám sa Albert.“

„Nina,“ odpovedala a stisla mi dlaň svojimi štíhlymi prstami. Nikdy v živote som nestískal takú dokonalú rúčku. Prsty mala útle a hladké ako skúmavky.

A mne to vtedy došlo. Nina! NiNa! Nikel a sodík! Nemožné!

„Albert, mohol by si mi, prosím ťa, pustiť ruku? Dosť sa ponáhľam.“

„Čo? Ach, prepáč, samozrejme.“ Okamžite som uvoľnil svoje zovretie a narovnal sa. Pokúsil som sa o úsmev: „No, tak sa teda maj. Tešilo ma.“

Trochu rezervovane mi ho opätovala, obrätila sa a energickým krokom zamierila do svojej triedy.

Pri tom automate som stál až kým nezazvonilo a očarene vdychoval jej vôňu, stále prítomnú medzi molekulami vzduchu. V ten pamätný deň sa vo mne zrodilo odhodlanie dôkladne preskúmať tú zvláštnu vec nazývanú láska a pripojiť k sebe Ninu silnou chemickou väzbou.

Po intenzívnom výskume som došiel k presvedčeniu, že stačí aplikovať dve poučky.

1. Atómy sa musia k sebe priblížiť tak, aby sa prekryli ich valenčné orbitály.

„Ahoj, Nina!“

„Albert! Bože, vyľakal si ma. Zvykneš sa často zjavovať odnikiaľ?“

„Prepáč. Ja... stál som tu a opieral sa o túto stenu, myslel som, že si ma videla.“

„No, nevidela. Ale to nevadí. Kašlime na to. Tak, ako sa máš?“

„Dobre a ty?“

„Fajn.“

Usmial som sa na ňu.

Tiež sa usmiala a pozdravila nejakých spolužiakov, ktorí okolo nej prechádzali. Toto bol moment, ktorý by pokojne mohol trvať aj neobmedzenú dobu. Len tak stáť a pozeráť sa na ňu. Ako na nej všetko iskrí a reaguje. Ako sa usmieva. Ako cez jej takmer priehľadnú pokožku vidno pulzujúcu krv. Ako sa jej pri každom žmurknutí trocha zatrasú riasy.

Ale nie nato som tu.

Musím prekryť naše valenčné orbitály.

„Počkaj, Nina, nehýb sa.“

„Čo, čo sa deje?“

„Máš niečo na vlasoch. Nehýb sa, dám ti

to dole.“

„Je to hmyz? Je to živé?“ vystrašene pípala.

„Neviem.“ Pomaly som sa k nej približoval a načahoval ruku k jej vlasom.

„Je to hmyz! Daj to zo mňa preč! Rýchlo!“ pišťala a začala divoko triasť hlavou. „Daj mi to dole! Daj to dole!“

Vôbec to nešlo podľa plánu. Začínala sa sem zbiehať celá chodba. „No tak, Nina, upokoj sa!“

Snažil som sa k nej priblížiť, ale ona so sebou v záchvate panického strachu či hnusu alebo čo to bolo tak pohadzovala, že mi vrazila do nosa a pustila sa mi z neho krv. „Do riti! Au!“

Táto situácia bola pre mňa celkom nečakaná. Zvažoval som možnosti, ale nevedel som sa rozhodnúť, čo by bolo v tejto chvíli najlepšie. Mám odísť? Alebo sa ju ešte raz snažiť upokojiť?

Začul som smiech. Pravdepodobne aj Nina, lebo so sebou prestala nekoordinovane hádzať a vystrela sa. Rozšírenými cievmi v jej líkach začalo pretekať niekoľkonásobne väčšie množstvo krvi. Na niekoľko sekúnd znehybnela. Nato sa obrätila tvárou k chichotajúcemu sa obecnstvu a trasúcim sa hlasom opovržlivo precedila: „Divadlo sa skončilo.“

A dôstojne odkráčala. Ani sa na mňa nepozrela.

„Albert! Albert!“

„Áno, pán Pecka?“

„Môj Bože, Albert, čo sa ti stalo?“

„Spadol som, pán profesor. Viete ako enormne vyleštené sú tie naše chodby.“

„Určite? Nie je v tom niečo iné? Viem, že niektorí študenti môžu mať problémy so svojimi spolužiakmi, keď sa lepšie učia a sú

šikovnejší...“ ustarostene si ma premeria-
val a ľavou rukou si ako vždy prihládzal
svoje einsteinovské vlasy.

„Nie, tak to v žiadnom prípade nie je.
So svojimi spolužiakmi síce nepestujem
blízke vzťahy, ale rešpektujeme sa. Nemu-
síte mať obavy.“

Prikývol, ale stále si ma premeriaval.

„Dobre, teda. Dobre, Albert. Chcel som sa
s tebou porozprávať o tej chemickej súťaži
Mladý chemik. Našiel som ti partnera.“

„Ale pán profesor, ja pracujem zásadne
sám.“

„Viem, viem, ale keby sme to tento rok
vyhrali, naša škola by dostala tisíc eur!
A ty by si vyhral notebook, teda aj so
svojím partnerom. Takto by to bolo oveľa
lepšie. S vami dvoma to určite vyhráme.“

„Ale...“

„Pozri, prídeš na budúci utorok do labo-
ratórií a jednoducho len vyskúšame, či si
budete sedieť. Ak to bude katastrofa, no,
skúsate to každý sám. Ale možno ťa to
samého prekvapí. Je fakt dobrá.“

„Počkať... dobrá? Že to nie je Cecília?
Pán profesor! Že to nie je Cecília!“

„Takže prídeš? Len na skúšku, nič záväz-
né, len to skúsiš. Vedel som, že s tebou
môžem rátať.“ Krátko sa usmial a rýchlo
odišiel preč.

Toto bolo veľmi priehľadné, veľmi! Určite
to je Cecília, som si istý! Kto iný, než druhá
najlepšia chemička na škole by bol naj-
vhodnejší partner pre najlepšieho chemika
na škole? Explodujem! Dobre vie, že sa
nemáme radi.

Dosť. Pokúsím sa to nateraz pustiť z hlavy,
v pondelok im to jasne vysvetlím. Momen-
tálne mám dôležitejšie starosti. Myslím,
že môj dnešný pokus s prekrytím orbitálov

nemôžem pokladať za výrazne úspešný.
Je možné, že vlasy sú nesprávna valenčná
vrstva.

Áno. Áno, podľa druhej poučky orbitály
musia mať vhodnú energiu a usporiadanie,
takže vlasy boli pravdepodobne nesprávne.
A ja už viem, ktoré prekrytie je najsilnejšie,
aj keď dievčatá to niekedy berú oveľa váž-
nejšie než my. Rozhodol som sa. Nechám
jej dva dni na konsolidáciu, potom za ňou
párkrát zájdem na krátky rozhovor, aby
som si pripravil vhodné prostredie a skú-
sim to. Výborne. Toto musí vyjsť.

2. Valenčné orbitály musia mať takú energiiu a usporiadanie, aby umožnili vznik väzbových elektrónových párov.

„Ahoj, Nina.“

„Albert.“

„Ako sa máš?“

„Presne tak, ako som sa mala včera a každý
deň minulého týždňa.“

„Aha.“

Toto bola pomerne neuspokojivá situácia.
Nina sa na mňa už od minulého piatka
neusmieva, a keď ju pozdravím, už nepovie
ahoj ani čau, len monotónne vysloví moje
meno. Musím čo najskôr prekryť naše
orbitály.

„Počuj, písali ste už test z fenolov?“

„Uhm.“

„A nemohla by si mi povedať otázky?“

„Načo by ti boli? Aj tak všetko vieš.“

Začala si podupkávať nohou, čo sa, ako
som čítal, pri rozhovore nepovažuje za
dobré znamenie. Tiež sa stále obzerala cez
plece, akoby sa bála, že ju niekto sleduje.
Nechápem to, čo sa s ňou deje?

„Albert, môžeš mi odpovedať na jednu

otázku?“ pomaly sa ma spýtala, čím prerušila môj myšlienkový proces. Prestala sa obzerať a nehybne na mňa upierala svoje malachitové oči.

„Samozrejme.“

„Prečo ma prenasleduješ? Prečo za mnou stále chodíš do triedy a ani jeden deň mi nedáš pokoj? Prečo ma pred všetkými strápnuješ?“ Na konci jej hlas poskočil o pol oktávy vyššie, to som si všimol. Tiež sa ma zmocnil logicky vôbec nepodložený pocit prichádzajúcej katastrofy. Nevedel som, čo mám povedať. Len som tak stál a pozeral na ňu.

„No? Odpovedz!“

„Ja... ja...“ Myslím, že by som to asi mal urobiť teraz. Alebo nikdy. To nikdy je asi pravdepodobnejšie. Nie, musím to urobiť, musím. Ako inak ju chcem k sebe pripútať väzbou? Druhá šanca by bola veľmi nepravdepodobná. Vzchop sa, Albert! Si najlepší chemik na škole!

Sklonil som sa a pritlačil svoje pery na jej. Prvé dve sekundy boli veľmi mäkké a potvorené, ale potom sa zavreli a stuhli. Myslím, že stuhli práve sekundu a pol predtým, než jej ruka s plaskotom pristála na mojom líci.

„Toto nikdy viac nerob!“

„Ja...“ Niekto práve otvoril výevu a vtiahol všetky moje vnútornosti.

„Nikdy! Počuješ?“

„Myslel som... že ty... že ja... že by sme mohli...“

„Nemyslel si! Nikdy! Nikdy, nikdy, nikdy!“

Ako si si to mohol myslieť? Bola som k tebe milá, to je všetko. Oliala som ťa kávou, všetci sa pozerali, nechcela som vyzeráť bezcitná. A bolo mi ťa trochu ľúto. To je všetko. Chápeš?“ Značne sa červena-

la, ale iba kričala, nevrieskala, myslím, že nechcela veľké publikum. Všetku potláčanú zúrivosť si však vynahrádzala očami. Priznávam, že fráza z očí jej sršali blesky nie je len neexaktná literárna fantázia.

„Daj mi pokoj! Choď preč a nikdy viac za mnou neloz! Si mi odporný! Rozumel si? Hovorím jasne?“

„Á-áno.“

„Fajn.“ Jej pohľad... strašné. Moje jadro bolí.

Odišla.

Bože môj. Hrozné. Čo teraz? Je mi zima.

„Albert!“

Zmysel... Chyba...

„Tu si, Albert! Zháňal som ťa po celej škole, ale nikdy by mi nenapadlo, že budeš pred zborovňou. Čo tu vlastne robíš? Zháňaš nejakého profesora? Môžem ho ísť zavolať, aby sme to urýchlili.“

„N-nie. Len náhodou...“

„No výborne. Tak môžeme ísť do laboratória, nie? Už je najvyšší čas.“

Profesor Pecka. Chodba. Laboratórium.

„Á, Cilka je už tu, výborne. Výborne.“

Choďte obaja k tamtomu stolu, už som vám prichystal aparáturu. Tak a začnite. Zadania...“

„Aby bolo jasné Albert, nemám ťa rada.“

Som tu len kvôli profesorovi.“

„Uhm.“

Pohľad. Cítim na sebe pohľad. Cecília. Kde je chyba?

„...samozrejme, nemusíte to chápať doslovne, slúžia len na...“

Doslovne! Možno... som to... príliš doslovne.

Alebo... Ni- ona nebola vhodná. Zlý atóm.

Sodík sa nikdy nezlučí s hliníkom.

Čo keď... celá teória je zlá? Ale čo... čo to potom je? Nechápem! Nechápem!

„Ach!“

Cecília! Druhá najlepšia!

„Cecília, čo... čo je podľa teba láska?“

Obrátila sa ku mne. Dlho mi pozerala do očí. Najprv prekvapene, potom nedôverčivo a nakoniec skúmavo.

„Je to rádioaktivita. Nevyspytateľná a nebezpečná rádioaktivita.“ Stále sa na mňa pozerala. Ale... zvláštne. Zdalo sa mi, že nejako zmäkla. Alebo zažiarila. Trvalo to len pár sekúnd.

A ja... ja som si to vtedy uvedomil.

Cecília! CeCLi! Cér, uhlík, jód, lítium!

Rádioaktivita – schopnosť nestabilného atómového jadra premeniť sa na iné, stabilnejšie atómové jadro za súčasného uvoľnenia rádioaktívneho žiarenia.

Monika Michalíková

(1988, Martin)

Zbožňujem zvučný spev gitary, keď dráždiš jej struny. Tvorím si texty a topím ich v melódiách. Znejú mi ako únik do sveta fantázie, kde sa môžem stratiť a nájsť zároveň. Je to priestor mojej múzy, mojej hudby, mojej (vysnívanej) reality. Pôsobím v občianskom združení Mädokýš s najšikovnejšími múzami na Slovensku.

Tieň

(piesňový text)

Neznámou cestou v diaľ
pôjdem za tebou
keď slnko stopí mráz
zabočím s nádejou
tá cesta krátka je
no aj tak pridlhá
a na jej konci znie

som len tieň, ktorý
vrhá strom
nado mnou padá
dážd' s tebou.

V náručí zaspať mi smieš
ak som pre teba
no veď ty sám
to vieš.

Nechcem byť tieň, ktorý
vrhá strom
nad zemou padá
hviezda bez slov.

Na brehu

(piesňový text)

Pod modrým nebom stálo
posledné zo slov – zbohom
pri starých skalách
poznačených časom
ach ten čas plynie
ach ako plynie ten čas
zbohom dávam stopám
mojich nôh.

Na brehu stála som
na brehu s gitarou a piesňou na perách.
Na brehu stála som
na brehu s gitarou a piesňou na strunách.
Mocným stromom,
lúkam v kvetoch, včelám – zbohom
dávam storočným stromom
chalúpka z perníku
roky visia na stenách
zbohom dávam dúhe
nad strechou.

Koniec klaviristovej kariéry
Vezmem svoje noty
keď sa skončí sloha.
Vo dverách ťa sotím
vezmem svoje noty
ak ma skúsiš skrotiť
nepadnem ti k nohám
vezmem svoje noty
skončila sa sloha.

Vôňa

Malá víla volá vánok
okom sa kochá
máva kimonom
milovala klam ľahkých vín
mala málo.

Na jedno písmeno

Natália Kaisová

Sama vrah

Som sexy stredoškolačka,
 Sympatická, sladká sopranistka,
 Sofistikovaná sedemnástka.
 Smola - som sama, slobodná.
 Sprostý sukničkář Samo!
 Som smrteľne spontánna.
 Sem s ním!
 Slabučko sotím,
 Skopnem Sama, skopnem skalu,
 Spadne, stráca sa.
 Sakra! Spanikárim.
 SBS-ka sledí, spieva siréna.
 Skúšam sebaobranu:
 Som sexy stredoškolačka!

Ivana Čerňanová

Detský des

Danin duch desil dvanásť detí. Dal dláto do dverí. Dusil dve dojčatá. Doniesol drevenú debnu. Dnu držal dvojčatá.

Deťúrence dlávil des. Darmo drobili dala-mánku drozdom. Darmo dúfali. Dalajláma došiel do druhého domu. Desdemona dávno dodýchala. Daromný duch dobyl detstvo. Daroval detičkám desivý darček – dvesto dní depresie.

Ivana Štefúnová

Náhoda

Noro námorníkom nikdy nebude. Námorník na nábreží nemá nádej. Nežúfa, nič nevzdáva. Nádejne napreduje. Nastupuje na nákladiak, napriek námraze nadšene nôti. Nemá nápad, nevaďí. Náhoda napomôže. Navždy. Núti noc nespáť. Nachádza náruživého notorika. Nechutné! Nov narastá, núka Norovi nemotu. Nemota nebolí, no Noro nevie, napreduje. Narastá nepokoj. Náhoda našťastie nespí. Noro naďabí na nohu. Nahú nohu nepatriacu nikomu. Na noc Noro nezíza. Našiel nohu, neboha.

Maroš Brojo

Diaľnica

Dievča dáva, dostáva dávky.
 Dojmy, dúhový draci, diamanty...

Došlapy, diaľnica, dobitá, díler daj.
 Došli drogy, došlaka.
 Dost
 Diaľnica,
 Dutch driver.
 Derniéra.

Natália Kaisová

/1992, Žilina/

Som študentkou francúzskej sekcie Gymnázia Bilingválneho v Žiline. Som presne ten cool typ, čo nemá s ničím problém. To len problémy majú problém s mnou. Spievam si v sprche, jem v posteli a učím sa na zemi. Som realista s optimistickým pohľadom na svet, potlačovaným idealizmom a oprávneným pesimizmom. Milujem Taliansko a všetko s ním spojené – taliančinu, módu, umenie, jedlo, lifestyle temperamentných Talianov, Rím, drahé autá. Riadim sa životným krédom: Dobre bude tak aj tak.

Riflová bunda

„Ďakujem... za ochotu,“ prevzala som si knihy od protivnej starej knihovničky Panenky Márie. Zase po mne „nadrzovku“ zazerala. „Hééj, puritánka, brzdi“, pomyslela som si a začala si ju premeriavať oddola až nahor. Dlhé gate, pletený sveter, obrovské okuliare a tenké, zovreté pery, ktoré si ticho šepkali „Sexistická exhibicionistka“. „Prosím?“ spýtala som sa nevinne a prešla si rukou po minisukni. Vedela som, že Panenka Mária nenávidí každého, kto nosí odhalené nohy alebo ruky a nezáleží na tom, že je leto a vonku tridsať stupňov nad nulou. Niekedy som si predstavovala, že má alergiu na žiletky a musí byť strašne chlpatá...

„A nezamaž ich!“ výhražne zdvihla prst a pobrala sa preč, tlačiac pred sebou vozík plný kníh. No čo, pomyslela som si, keď som sa náhlila s knihami pod pazuchu do študovne. Niektoré ženské bývajú nervózne pred menštruáciou, Božia matka je nervózna počas celého leta. Vybrala som si naj-

bližší stôl pri okne a odbremenila ruky od záťaže. Porozkladala som knihy po celom stole a tašku položila na stoličku oproti, tak ako robím vždy, keď nechcem, aby si niekto ku mne prisadol a otravoval ma.

Z riflí som vytiahla pokrčený papier a znudene ho hodila na stôl. Dala som si ruku pod bradu a pozorovala okolie. Veľa ľudí na ulici nebolo. Len hrstka teenagerov v riflových bundách sa opierala o výkladnú stenu predajne nábytku a jedla zmrzlinu zo zmrzlinárne Kačenka. Spoznala som to podľa farebných vlajočiek Európskej únie, ktoré v zmrzlinárni Kačenka vždy zapichujú do každého kopčeka. Zadarmo. Vraj, aby podporili záujem mladých o EÚ, politiku a dianie vo svete. Pekná myšlienka. Škoda len, že si ich tí chlapani pchajú do nosa. Uškrnula som sa a odvrátila zrak od okna. Možno to bolo prázdnu stoličkou oproti, možno európskymi vlajočkami a možno tými bundami, ale zrazu som si spomenula na môjho neznámeho známeho Riflovú bundu, ktorého som tu náhodne stretla pred pár týždňami.

Sedela som sama v študovni pri tom istom stole ako teraz. V ruke som držala knihu od Francois Xenakisa: Mouche - toi, Cléopatre, ktorú som si požičala, pevne dúfajúc, že moja francúzština naberie iné dimenzie. Nabrat' ich nabrala, ale vôbec nie také, aké by som si predstavovala. Žiadne osvetlenie, žiaden big boom ani skrytý francúzsky talent. Naslinila som si prst, že prevrátim stránku, keď zrazu ktosi prešiel popri mne. Zaregistrovala som, že mal na sebe riflovú, vyšúchanú bundu, akú nosil tatko, keď bol jeune homme. Vôbec ma nezaujímal, nezvykla som čumieť po starších chlapoch! Nenápadne som po ňom hodila

očkom. V ruke nemal ani jednu knihu a nevyzeral na to, že by prišiel niečo študovať. Prevrátila som očami a znudene obrátila stranu v knihe. Určite to bude ďalší z tých neschopných chlapov, ktorí vedia riešiť problémy len dvoma spôsobmi: frflaním a chľastom. So všetkým majú problém.

Svet je nespravodlivý a trápny, žena nevie variť, pivo je príliš sladké alebo je na ňom málo peny. Politika nestojí za reč, benzín stále zdražuje a prechod na Euro menu len všetko skomplikuje... Dôvod sa vždy nájde. Preferujú autobusové zástavky a stanice, ale najst' ich možno aj pri večierke alebo v knižnici. Večne si tu prehrávajú Elán alebo iné staré odrhovačky a čítajú časopis Život alebo noviny Žilinský večerník. To všetko sa mi premietalo hlavou, keď si Riflová bunda prisadol ku mne a povedal: „Ahoj, volám sa Rob.“

Kývla som hlavou a trochu odsunula stoličku od neho smerom k oknu, aby som sa mu mohla vyhnúť. Napriek tomu si prisadol a začal rozprávať. Zomrela mu žena, nadaná herečka. Havarovala, keď šla domov z predstavenia. Poznačilo to nielen jeho, ale aj ich štyri malé deti, ktoré mu zostali na krku.

„Hurban,“ povedal a ukázal mi fotku nejakého teenagera s tmavými polodlhými vlasmi. „Je najstarší a od začiatku to mal najťažšie. Toto je Štefánik..., potom Dubček a najmladší je Mikloško,“ vytáhal z peňaženky ďalšie a ďalšie fotky. Chcela som sa spýtať, prečo majú také hrabnuté mená, ale zahryzla som si do jazyka. Konec koncov, po svete behajú tisícky ľudí s menami ako London, Paris, Savannah, New York či Elektrón a to nehovorím o Tichomírovi alebo Vavrincovi... Je to

naozaj nefér! Prečo musia byť deti vždy obeťmi šialenstva svojich rodičov?

„Takže Hurban,“ prerušil ma zo zamyslenia Riflová bunda „alebo Miloslav ako ho zvyknem prezývať...“.

„Ste inšpirovaný históriou,“ dodala som a zavrela Mouche-toi Cléopatre. Toto bola moja parketa, keďže len nedávno sme v škole preberali Hurbana a jeho Olejkára. „Áno,“ prikývol. „So svojim menovcom má toho veľa spoločného.“ Zdvihla som obočie a on si odkašlal. „Ehm, no...tiež rád píše.“ Zasmiala som sa a ani som sa nenazdala, začal mi rozprávať o Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi. Bol to prvý predseda Slovenskej národnej rady, spisovateľ, politik a vedúca osobnosť slovenského povstania v rokoch 1848 –1849. To všetko som už vedela. Až keď sa dostal po rodinné vzťahy a spomenul, že jeho žena, Anna Hurbanová-Jurkovičová bola prvá slovenská ochotníčka herečka, zarazila som sa. „Aj Vaša žena bola herečka.“ Na chvíľu zmlkol, ale po chvíli sa usmial a prikývol. Pravú ruku si dal na srdce a deklamoval: „Verím vo vývoj vedy, a preto vo vývoj všetkého, čo je šlachetné a človečenstvu prospešné.“

„Kto to povedal?“ vyzvedala som.

„Milan Rastislav Štefánik,“ povedal a posunul mi fotku o niečo mladšieho syna. Malý Štefánik držal v ruke model lietadielka. Mal kockatú hlavu, výrazný nos, zelené oči a pery, ktoré napriek tomu, že sa usmievali, tvorili len tenkú čiarku. „Bol to astronóm, politik, generál francúzskej armády, zakladateľ československého štátu a prvý československý minister vojny. Štefánik sa svojim životom a dielom zaradil k najvýznamnejším dejateľom novodobých slovenských dejín!“

V duchu som si predstavila ako ide Riflová bunda s juniorom Štefánikom po meste a kričí: „Štefánik, nelietaj po námestí!“ potlačila som smiech. „Je pochovaný na Bradle, kde stojí aj jeho mohyla, však?“ „Áno, havaroval. Celkom ako moja žena,“ dodal a náhle sa zarazil. Pokýval hlavou akoby to chcel vytriasť z hlavy a čo najskôr zabudnúť.

„Asi sa musíte veľmi zaujímať o dejiny,“ poznamenala som potichu.

„Každý z nás má v sebe celé stáročia,“ odvetil, vykřivil pery v úsmeve a vytiahol ďalšiu fotku.

„A toto je Dubček!“ zvolal a jemne sa dotkol podobizne svojho tretieho syna.

Uškrnula som sa, pretože vždy keď niekto spomenul Dubčeka, spomenula som si na obľúbenú rozprávku Budkáčik a Dubkáčik. Riflová bunda by asi nebol nadšený, keby som mu povedala, že meno jeho syna mi pripomína rozprávku o prasiatkach.

„Prečo ste pomenovali svojho syna podľa Alexandra Dubčeka?“ rýchlo som zahovárala. Hneď sa rozrečnil a začal silno gestikulovať. „Alexander Dubček bol slovenský politik a vedúca osobnosť pražskej jari v roku 1968,“ pozrel na môj vyjavený ksicht a začal vysvetľovať. „Pred kapitalizmom alebo liberálnou demokraciou bol na území Slovenska politicko-ekonomický systém komunizmus alebo socialistická diktatúra. To znamenalo obmedzovanie individuálnych práv ako sloboda slova, myslenia, tlače a združovania. Politici boli zodpovední straníckym funkcionárom a nie voličom, bola to vláda zákonodarcov a politickej vôle, štát vlastnil výrobné prostriedky, súdna moc bola podriadená a mandát bol daný zákonmi, ktoré sa

nedodržiavali.“

„Jasné. Ako sa množia zákony, tak sa množia aj výnimky,“ zapojila som sa do debaty a spomenula si na článok, ktorý som nedávno čítala v časopise o bláznivých zákonoch. Napríklad v Minnesote si ženy nesmeli dať strihať vlasy, pokiaľ to nemali dovolené a všetky vane museli mať nohy. V Kentucky sa tí, čo chceli doma chodiť nahí, museli najskôr zaregistrovať... Asi by som nemenila. Pozrela som na Riflovú bundu (Rob, Rob, Rob!!!). Prekvapilo ma, že niekto vie plynu- le rozprávať o takých veciach ako je politika a história. Nečudovala by som sa, keby vedel naspamäť všetky diely zo seriálu Priatelia, ale toto bola fakt sila. Takto plynu- le som nehovorila ani vtedy, keď som už piaty rok recitovala na Hviezdoslavovom Kubíne tú istú básničku. Ja totiž musím medzi rozprávaním stále hmkať... hmm. „Ako prvý tajomník ÚV KSČ, presadzoval Dubček kroky vedúce k liberalizácii režimu. A to je tá Pražská jar,“ rozprával a rozprával, vášnivo gestikulujúc rukami a neraz mi fotkou malého Dubčeka šibrinkoval rovno pred nosom.

„Neskôr bol však Dubček vylúčený z KSS a to bol aj koniec „socializmu s ľudskou tvárou“. Na chvíľu skončil s politikou, no v roku 1992 sa stal predsedom Sociálnodemokratickej strany Slovenska. Sociálna demokracia, to znamená regulovaný kapitalizmus. V tom istom roku však v dôsledku ťažkej havárie zomrel. Ako moja žena!“ zvolal tak hlasno, až sa Panenka Mária otočila smerom k nám. Vrhla na nás znechutený pohľad a pokračovala vo vykladaní kníh na police.

„A čo Váš najmladší syn?“ zobrala som z jeho ruky poslednú fotku dúfajúc, že

ho privediem na iné myšlienky. Mikloško na fotke bol ešte len bábätko a nemal takmer žiadne vlásky. „Je zlatý!“ zvolala som. „Určite ste ho pomenovali podľa Fera Mikloška, toho módnego návrhára. Je homosexuál a zbiera bárbiny!“

Okamžite sa vrátil späť do reality a zvolal: „Samozrejme, že nie! Pomenoval som ho podľa Františka Mikloška, známeho politika!“ zdôraznil.

„Aha,“ tvárila som sa sklamane. „Áno, určitá podoba vo vlasovej časti hlavy je neodškriepiteľná.“

„A okrem toho malý Mikloško nemá rád moderné technológie,“ doplnil ma. „Minule mi praštil mobil o stenu, smial sa a tváril sa spokojne. Najradšej sa hrá s handrovými bábikami a s drevenými kockami.“ Tie bábiky mi prišli podozrivé, ale radšej som to už pred nim nespomínala.

„A vôbec by som sa nečudoval, keby to dotiahol až na miesto predsedu Slovenskej národnej rady!“ uzavrel a začal zbierať fotografie, váľajúce sa po stole. V tom som si spomenula, že pán Mikloško sa nedávno oženil a má mladú manželku.

„Prečo mi to hovoríš?“ skočil mi do reči.

„No, mohli by ste si z neho zobrať príklad,“ pozrela som naňho veľavýznamne.

Nechápem,“ zamrmlal netrpezlivo. „Musím ísť vyzdvihnúť deti,“ prehodil si riflovú bundu cez plecia a kývol hlavou. O chvíľu zostala po ňom len prázdna stolička. Aj teraz miesto oproti zívalo prázdnotou. Precitla som zo zamyslenia. Teenageri v bundách ešte stále postávali pred sklenným výkladom. Pozrela som na poskladaný papier pred sebou. Vzdychla som si a roztvorila ho. Bola to súťaž, ktorú vyhlasovala Národná rada Slovenskej republiky.

Čo pre Vás symbolizuje slovenský parlament? Riflovú bundu, napadlo mi. Keby sem dnes prišiel, určite by mi pomohol a vysvetlil mi všetko, čomu nerozumiem. Zatlačila som silno prsty do dreveného stolíka, zopárkrát sa hlboko nadýchla a vrhla sa na prvú knihu o politológii, čo mi prišla pod ruku.

Práve som sa chystala urobiť zápisky rôznych definícií politiky, keď do študovne vošiel muž v ľahkej letnej košeli. Áno, bol to Riflová bunda, ale bez riflovej bundy. Mal svieži letný výzor a obzeral sa po voľnom mieste v študovni. Vzápätí za nim pricupkala neznáma mladá žena a začali si niečo dôverne šepkať do ucha. Sadli si blízko mňa, Rob mi kývol hlavou a ja som sa naňho usmiala. Mladá žena si z čítárne zobrala časopis Krásna mladucha. Chvíľu som bojovala s túžbou položiť Robovi zopár otázok týkajúcich sa parlamentnej demokracie, ale nakoniec som si to rozmyslela. Pochopila som, že nie je dôležité zamotať sa v spleti odborných definícií a termínov, ale prekonať pasivitu a ľahostajnosť voči tomu, čo sa nás viacmenej dotýka a ovplyvňuje naše životy. Pretože „Napomáhať celku, veci obecnej, je nielen pekné, ale je spojené aj s osohom každého.“

Ivana Čerňanová

(1992, Považská Bystrica)

Písať som začala vtedy, keď ma v prvom ročníku základnej školy naučili rozoznávať jednotlivé písmenká. Najskôr rozprávky, teraz poviedky. Ešte stále som študentkou a najbližších pár rokov na tom neplánujem nič meniť. Z očí mi hľadí mliečna čokoláda a mám večne ladové ruky (aj uprostred leta).

Insomnia

Otočila som poslednú stranu nekonečne dlhej knihy. Preletela som text a knihu som zavrela. Mohla som sa opäť voľne nadýchnuť. Uľavilo sa mi, že sa ten goticko-mystický príbeh konečne skončil. Bola jedna hodina v noci. Byt spal. Vonku sa tiež ani lístok nepohol. V izbe bolo horúco ako v tropickom pralesi. Zhasla som svetlo a otvorila som okno dokorán. Vzduch však naďalej zostával vlhký a ťažký.

Sedela som na posteli a okolo tela sa mi ovíjala tma. Nábytok vrhal desivé tieň. Mala som pocit, že aj palmové listy sa premenili na dlhé, špicaté jazyky a snažili sa dosiahnuť na moje plece. Z tmavých tieňov vystupovali postavy z knihy. Videla som len ich nejasné obrysy, ale aj tak sa mi chĺpky vzadu na krku ježili, akoby mi na ne niekto dýchal ľadový vzduch. Po celom tele sa mi rozbehla husia koža. Silne kontrastovala s teplotou vonku aj vo vnútri. Odhodila som knihu na dlážku. Tento druh literatúry by som nemala čítať pred spaním.

Lahla som si na chrbát a zavrela som oči. Snažila som sa vymazať z hlavy obrazy všetkého, čo som prečítala. Túžila som ich nahradiť nádhernou, oslobodzujúcou

prázdnotou, aby som mohla spať. Len spať. No za každým odstráneným obrazom sa skrývala jeho tvár. Ako keď reštaurátori pod starým obrazom objavia ďalší. Starší a vzácnejší. Bránila som sa spomienkam, ale moje ochranné múry nemali väčšiu silu ako list papiera. Zrútili sa pod prvým náporom vetra. Chýbal mi. Cítila som ho vedľa seba. Vedela som, že ak by som sa načiahla rukou vedľa postele, mohla by som sa ho dotknúť a prehrabnúť mu vlasy. Na prstoch som cítila vôňu jeho šampónu. A predsa, keď som opäť rozsvietila, bol preč.

Vrátila som sa do postele a snažila som sa zaspáť. Nešlo to. Prevaľovala som sa z boka na bok. Cítila som sa ako princezná na hrášku. Stále ma niečo ťažilo a tlačilo. Nemohla som prestať naňho myslieť. Myslel on na mňa? Pochybujem. Ani nevedel... Pár stretnutí. Pár okamihov, ktoré sa mu ani nezapísali do pamäte. Do mňa sa vryli natrvalo. A poriadne hlboko.

V dialke bolo počut tmené hrmenie.

Môjmu spánku odzvonilo. O chvíľu už na parapetnú dosku dopadli prvé kvapky a vietor zalomcoval okenným rámom. Neochotne som sa zdvihla a okno som zavrela. Oblohu pretal prvý blesk. Teplota v izbe opäť neznesiteľne stúpala. Už som sa ani nepokúšala zaspáť. Ležala som na boku s otvorenými očami a dolu chrbtom mi stekal jeden pramienok potu za druhým. Počula som, ako sa mi krv v žilách zahrieva. Čoskoro dosiahne bod varu. Vonku búrka pokračovala so svojím koncertom. Nasadila som si na uši slúchadlá mp3-ky. Počúvala som hudbu, ktorú nezložil pre mňa, a snívala som, že raz budem jeho múzou. V hlave mi hral jeho klavír. Postupne som upadala do stavu extázy, hraničiacej

s osobnou nirvánou. Bola som s ním spojená pupočnou šnúrou, vyskladanou zo štvrtových a osminových nôt. V náručí som pevne zvierala jeho huslový kľúč. Cítila som ho. Poznala som jeho pocity a emócie. Trápili ma jeho starosti. Tešili jeho drobné radosti. Snívali sme rovnaké sny.

Prebrala som sa, keď dohrala posledná skladba. Neprešla ani hodina a ja som zistila, že to, čo sa predtým vonku dialo, bolo príliš slabé, aby som to mohla nazvať búrkou. Bola to iba predohra. Predstavenie sa ešte len malo začať. Víchrica naberala na intenzite. Pri každom zahrnutí som nadskočila na posteli. Každý blesk osvietil moju izbu lepšie ako 100 wattová žiarovka. Schúlila som sa do kľbka a počúvala som nočný orchester. Klavír postupne zanikol v zmesi hudobných nástrojov. Po tvári mi nehučne stekali slzy. Keď som nemohla mať jeho hudbu, chcela som aspoň ticho. Také silné, že by ma z neho ešte aj na druhý deň boleli uši.

Zaspala som až na svitaní, keď ten cirkus vonku konečne utíchol. Snívali sa mi bláznivé, farebné sny, v ktorých tvrdil, že ma miluje, že som jediná na svete. Scenár sa opakoval aj ďalšiu noc. A potom ďalšiu. Po celý týždeň. Nevedela som, či sa zbláznilo počasie alebo ja. Každú noc som sedela na posteli s očami červenými ako angorský králik. Vonku si matka príroda ladila svoje nástroje. Hľadela som do tmy a nič som nevidela. Klavír v mojej hlave ani nachvílu neprestával. Zasekol sa na jednej melódii a tú opakoval stále dookola. Zaspala som vždy až nad ránom, keď už tma vonku celkom vybledla. Snívali sa mi čoraz väčšie nezmysly. Požiadal ma o ruku a ja som

chystala svadobné šaty. Piekla som tortu a koláče pre dvesto hostí. Keď som však mala vysloviť svoje áno, premenila som sa na popolušku. Pri úteku som stratila sklenenú črievičku, ktorú mi nikdy neprišiel vrátiť. Za týždeň som schudla desať kíl a vypadala mi polovica vlasov. Nebola som schopná nijakej činnosti. Len som popukávanými perami dookola opakovala jeho meno. A spievala som si. Celé dni a noci. Bez prestávky.

V nedeľu večer som si zamyslela, že som malá morská víla. Hodinu som sa máčala vo vani a rozfukovala mydlové bubliny všade okolo seba. Už som nemala popraskané iba pery, ale celé telo. Koža mi zhrubla a postupne sa na nej objavili prvé šupiny. Konečne som prestala spievať. Už som nemala ako. Predala som svoj hlas. Chcela som späť svoje krásne, hladké nohy. Férový výmenný obchod. Chcela som sa mu opäť páčiť. Musela som ho stoj-čo-stoj získať späť. Spomenula som si na kľiatbu, ktorá nado mnou visela. Ak ma do východu slnka nepobozká, zmením sa na penu a moja duša príde o nesmrteľnosť. Bola takmer poľnoc. Vybehla som z bytu. Rovno z vane. Stihla som sa iba omotať uterákom. Z vlasov mi kvapkala voda a zanechávala prchavú stopu za mojimi krokmi. Býval o dva bloky ďalej, na piatom poschodí. No ani guľa na dverách by ma nemohla zastaviť. Vyšplhala som sa hore po hromozvode a vošla som do jeho spálne. Spal. Ani si nevšimol moju prítomnosť. Namiesto periny ho zohrievala hriva čiernych kučier a nahé ženské telo. Zabodnúť mu nôž priamo do srdca nebolo nakoniec až také ťažké.

Ráno som sa zobudila nezvyčajne pokojná. Ležala som vo svojej posteli. Po šupinách nebolo ani stopy. Slnko nazeralo cez pootvorené okno do izby a hladilo mi tvár. Usmievala som sa. Už dávno som sa tak dobre nevyspala. Na jazyku mi ostala sladká chuť posledného sna. Škoda, že som si nedokázala spomenúť na jeho obsah. Musela som spať naozaj tvrdo. Ani som si nevšila, že mi v noci niekto nalakoval nechty na červeno.

Iveta Kloptová

(1986, Ružomberok)

*Zvyknem rozoberať globálne problémy,
aj keď vopred viem, že tie ďalekosiahle
debaty nemajú zmysel. Ale skúšam to, lebo
práve to je dôležité. A podobne to vyzerá
aj s umením. V niektorých miestach je ten-
to svet príliš presne narysovaný, má pevné
hranice. Pre mňa znamená umenie miesto,
kde skúšam posúvať hranice.*

Narodenie

zakrič ľudom do dní

uvidíš

kto sa ako tvári

keď si na zem

tak clivo

odplávajú rany

v riadkoch v meste

pobehujú

maskovaní klauni

preskakujú vzťahy

jeden druhý

občas spadnú

ako z trampolíny

v smiešnych

spoločenských hrách

a tak s nami

skladáš plachty

na zvláštny

cirkusový stan

...

prišla do dní

ako malý klaun

Po špičkách

ticho medzi nami

je bosé

ako malé dieťa

obité kolená

počítajú modré dni

celí sme farební

po jesennej tráve

výdychla nás

nehe do náruče

spokojný úsmev

hravo balansuje

na lane

jeden koniec si ty

druhý ja

viažeme sa

v obrovskej duši

svetských lások

nechceme

aby zvyk

nás preťal na dvoch

Živly

kto ešte verí v more

bez tváre

prehltlo biele

krídla

rozzúrené

s pocitom úľavy

čajku

prežúvajú vlny

kto ešte verí v nebo

bez rúk

mocne hodí

vtáčatko

zemi

na čierny chrbát

Rébus

domy si na noc vyzliekajú farby
zaspávam v úzkych vetách
bohatých na prosby
ráno
sa zo snov
ťažko
pristáva na zemi

delia nás pýtavé pohľady
aj slová
kamene
príťažké na vravenie
blúdime ako vtáky
hľadajúc vlastné korene

prídeš až do bodu B
zabudneš kam všetci
okolo teba idú
v Rubikovej kocke
z tvojej hlavy
spájaš do viet ľudí
vzťahy
a mestá čo ich zrodili

kam sme sa stratili my

rébusy sa neriešia
dlhými otázkami

Mikropovedka

na desať slov

Dašena Krištofovičová

Spisovateľ

Víno, Cigarety, Gýč, Udusenie, Blúzka, Kniha, Servítka, Breh, Rozhovor, Boky

Na brehu rieky stojí schátraný dom, ktosi v ňom zriadil obchod, do ktorého chodím len ja. V obchode nikto nepracuje, takže šanca na rozhovor je minimálna, čo mi vyhovuje. Kúpim si víno, vhodím zopár mincí do kasičky a odidem. Cigarety si kúpim v trafike na rohu. Otvorím dvere do bytu a som tu sám, obutými nohami vlezem do postele, otvorím víno, pijem a fajčím, je to gýč, ale čo mám robiť, keď takto žijem. V podstate píšem knihu, ale už päťdesiat rokov som nenapísal ani riadok, som ako tí skrachovaní spisovatelia z telky, ktorú nemám. Spočiatku som chcel písať o živote, napríklad dnes by som napísal o tej peknej predavačke s plnými bokmi z obchodu na brehu rieky, lenže obchod je prázdny a ja som tiež prázdny. Chcel by som mať niekoho, s kým budem žiť, ženu, ktorá bude moja, ženu, ktorej bude presvitať blúzka, keď sa postaví k oknu. Niekoho, kto mi podá servítka, keď kýchnem. Tento svet som si stvoril sám, sám som si určil príbeh, na ktorého konci je udusenie, udusím sa hneď potom, ako toto dopoviem, dymom požiaru, ktorý spôsobí cigareta, s ktorou v ústach zaspím.

Anežka Guziarová

Repete

Tráva, Lešenie, Zamat, Servítka, Myšlienka, Noha, Zmysel, Plešina, Mľasknutie, Hmyz

Prvé rande mali v júlovej tráve. Dnes ju pozval na lešenie. Zamat v klope saka svedčí o dôležitosti večere. Pokrčená servítka na kolenách je zas znakom neprekonateľnej nervozity.

V myšlienkach si predstavuje, aká bude. Nohou mu myká v rytme francúzskych šansónov. Šiesty zmysel šepká, že príde, tie ostatné, že dúfa márne. Zamyslene sa poškrabe na plešine. Mľasknutie naprázdno. Hľadá do okna výškovej budovy a nevidí nič, len obyčajný hmyz.

Zuzka Ščurková

Šťastná smrťka

Náruč, Sucho, Dúha, Strom, Plot, Farby, Ruža, Hlina, Boky, Vrstva

Svojou krehkou nohou stúpila na breh a strom sa okamžite premenil na obyčajný ker. Smrťkočania hádzali hlinu, keď vchádzala do cintorína. „Cez plot ťa musí preniesť ... áno ... nechaj sa...“ pokrikovali. Jej úškrn skoro spôsobil vyblednutie dúhy. Ona to tak nemyslela - miluje všetky farby spojené v jednu. Šťastná (ako len smrťka môže byť) roztvorila priateľsky svoju náruč. Jej dnešný druh sa ju snažil podplatiť ružou, no nakoniec sa podvolil. Lupene popadali na zem a on v bokoch pocítil ostrosť jej kostí. Aj cez vrstvy oblečenia zacítil smrťkino láskavé zovretie. Poslednýkrát zacítil sucho v ústach.

Zuzka Ščurková

/1991, Rimavská Sobota/

Paličky vo vlasoch, cvočky na ruke, dopísané perá, slúchadlá v ušiach, počmárané dlane... To je možnosť byť voľnou, byť sebou, byť skromnou, byť bláznivou... To je možnosť byť. Moja možnosť.

Ako na to

„Nikdy si nenájdem chlapa!“ Rozchlapovala sa naliata Mara. „Áááále ... si pekná... si múdra...si ... si Andrášová.“ Ozývalo sa od nemenej napitých svadobčanov.

„Tak ako je možné, hik, že som sama?! Ani tú poondanú kyticu som nechytila. Ušla sa Anči! Veď ona je už predsa vydatá?!“ dožadovала sa vysvetlenia ako mača pohladkánia. „Ale dnes som na svadbe svojej sestry do prčíc! Je tu asi päťdesiat chlapov! A ja som Andrášová!“

„To si ... Áno ... Na zdravie.“ Kričali otrávení svadobčania natešene.

„Keď dokázali Anči na plese traja nohy rozťahnuť, tak aj mne!“ Roztvorila oči ani sova a vydala sa na lov. Samozrejme sa pred tým posilnila pár pohárikmi, aby náhodou neurobila nejaký trapas. Vymalovaná ako bábika, v topánkach, v ktorých by sa dotkla slnka s ladnosťou ťavy sa vrhla na to.

Traja boli ženatí, štyria mali vážne známosti, pár neplnoletých, ale tento...

On bol ten pravý - čierne kučeravé vlasy, zelené oči a jemné pery, no nezalúb sa. Chvíľu trvalo, kým sa vedľa neho usadila, no (na mužovo nešťastie) sa nemienila tak skoro postaviť.

Dušan - muž, ktorý po tých všetkých bol konečne ten, s ktorým sa chystala stráviť dnešnú noc, nebol veľmi ukecaný. Možno

preto, že hrala až príliš nahlas hudba a máločo bolo počuť. Možno kvôli tomu, že Mara rozprávala svoj životopis. Dušan ju počúval - alebo tú hudbu a Mara cítila, že sú si čoraz bližší.

Jej blízkosť Dušan začal až príliš dobre cítiť, keď mu rukou hladkala vnútornú stranu stehna. No pred tým než sa stihol kamkoľvek vypariť, ho Mara vytiahla na parket. Vstala, upravila si lievance namiesto prs a začala predvádzať svoje najnovšie parketové kúsky. Tancujúca matrioška párkrát parket poutierala a ostatní ju povzbudzovali. Všetci mali popité Marine množstvo a už bolo čosi po dvanástej, všetko bolo dovolené.

Pred nevestiným „Čia mladá,“ išiel predskokan „Čia Mara“. A Mara bola všetkých. Patrila ženatým, neplnoletým, mužom s vážnymi známostami, ktorý jej do push-upky strkali peniaze. Pretože to ešte stále bola svadba - oslava lásky dvoch ľudí - Maru po pár platených číslach Dušan ťahal z parketu. Telo ohybné alkoholom sa metalo a hlava... Tá nerozmýšľala, ústa boli jej hovorcom. „Som Andrášová!“ ozývalo sa po chodbách, po ktorých ju ťahal Dušan. Dovedol ju až do jej izby, aby sa trochu ukludnila.

Keď sa jej to po pár plných nádychoch podarilo, sadla si na posteľ a prekrížila si ladne nohy. „Páčilo sa ti to?“ Zažmurkala na štyroch Dušanov. Páčilo?! To, že má šaty nad kolená, ktoré jej odhaľujú dlhé štíhle stehná mu zvyšovalo pulz. To že má výstrih až po pupok ho neraz dostalo do rozpakov... Ale toto? To môže vidieť aj na strýptíz šou.

„Bolo to len pre teba.“ Láme si jazyk.

„Skutočne?! Tvojim ... tancom si si chcela

získať obdiv všetkých. Všetci obdivovali jedine tvoje dvíhajúce sa šaty a čumeli ti na kozy. O niečo takéto ja nemám záujem. Ľahni si, možno to ráno pochopíš.“ Prehovoril Dušan a stratil sa vo dverách.

„Proste odišiel! Tak ako ostatní. Tak ako všetci ostatní pred ním! Potom to pochopím?! Čo si myslíš, kto je?! Všetci sú rovnakí!“ S týmito myšlienkami Mara zaspávala.

Do nového dňa ju priviedli speváci na streche, ranné lúče... alebo tá bolesť hlavy? Horko- ťažko sa vytiahla z postele, že si pôjde na recepciu vypýtať nejaký aspirín. Pri zamykaní izby sa za ňou otáčali ľudia krútiac hlavou a hovorili:

„Aha, to je ona...“ ukazuje žena jedného zo včerajších Mariných obetí. „Tá Andrášová.“

Michaela Richterová

/1992, Žilina/

Bývam v Žiline, cez deň v bilingválnom gymnáziu a večer v Považskom Chlmci. Už štyri roky sa venujem historickému šermu a po nociach čítam. Najradšej mám fantastiku, ale nepohrdnem ani klasikov. Ak nesedím nad knihou, tak pozerám anime alebo píšem. Dúfam, že ďalšie štúdium mi pomôže k tomu, aby sa moja záľuba stala aj mojím zamestnaním.

Milujúca manželka

„Šéfe, je to vo všetkých novinách,“ referuje mladučký policajt. „Viem, už som to videl. Polícia nebola schopná dolapiť bossa podsvetia, tak im ho podsvetie vyvrhlo samo. To nám teda naozaj pridá na popularite. Ale aj tak mi nie je jasné ako umrel. Naozaj mi nesedí, že ho zabil niekto z mafie.

A ešte takýmto spôsobom!. Podľa toho, čo sme o ňom vypátrali bol veľmi obľúbený, čo je u mafiánov naozaj zriedkavosť, a mal milujúcu manželku,“ rozmyšľal nahlas kapitán pričom zabudol, že je pri ňom zelenáč. Ten ho ale vytrhol zo zamyslenia trefnou klebetou: „A čítali ste aj to, že sa tá jeho manželka z jeho smrti zbláznila, chcela spáchať samovraždu a teraz je na psychiatrii?“

„Veliteľ, chcel by som vyšetriť prípad toho mafiána.“

„Kapitán. Prečo chcete ten prípad? Je to nebezpečné a v podstate môžeme byť radi, že sa problém vyriešil sám,“ snažil sa ho presvedčiť.

„Ale je to zločin a veľmi rád by som sa ho ujal. Ak nie v službe, tak mimo nej.“

„Vždy ste poslúchali príkazy a nikdy ste sa

o žiaden zločin nezaujímali viac, ako bolo treba. Ale teraz vás nespoznávam. Ešte raz sa vás pýtam, prečo ten prípad chcete?“ dožadoval sa nechápavo.

„Lebo je to moja povinnosť. Budem pátrať na vlastnú päsť,“ dokončil trochu vyšším hlasom, akým by sa mal rozprávať s nadriadeným a odišiel.

Boli štyri hodiny popoludní a kapitánovi sa práve skončila pracovná doba. Vyšiel z policajnej stanice a zamieril k psychiatickej liečebni. Samému nebolo jasné, prečo ho ten prípad tak zaujal. Ale na bossovi, ktorého našli doma zavaleného lustrum bolo niečo veľmi komické a zaujímavé.

„Pani Kristína. Máte hosťa,“ oznámila veselo sestrička a odišla. Dvere nechala otvorené, aby nimi mohol kapitán vojsť. Pacientka sedela na stoličke pri okne a tupo hľadela na záhradu.

„Pani Kristína? Som kapitán Vysockij a chcel by som objasniť smrť vášho manžela,“ zmlkol, lebo sa mu zdalo, že ho bossova manželka nevníma. Preto pristúpil bližšie a položil jej ruku na plece. Strhla sa. Pozrela sa naňho a v očiach mala strach. Začala sa triasť a rozplakala sa.

„Prepáčte, nechcel som vás vyľakáť,“ snažil sa ju upokojiť a hladil ju po vlasoch. Po chvíli sa mu zdalo, že je pokojnejšia, a tak to skúsil znova: „Chcel by som zistiť, čo sa stalo vášmu manželovi. Pomôžete mi?“

Odpoveďou mu bolo len letmé kývnutie hlavy. Kapitán si k nej prisunul stoličku a začal z výsluchom: „Pani Kristína, nevíte, kto by chcel manželovi ublížiť?“ „Nie. Jeho mali všetci radi. Bol skvelý a robil, čo mohol, aby obchod prosperoval. Pokiaľ viem, nikdy neprikázal nikoho zabiť. Mal

autoritu a nikto mu neodporoval, lebo jeho rozhodnutia boli správne," rozprávala mu tlmeným hlasom.

Kapitán nemohol uveriť, že vedie dôverný rozhovor so ženou, ktorá by v minulosti mohla byť jeho korunnou svedkyňou.

A o vražde hovorí tak pokojne, akoby to bola normálna vec. Pokračoval: „A vy ste boli v manželstve šťastná?“ Po jeho otázke sa zatvárla, akoby ju pristihol pri niečom zakázanom. No po chvíli mu odpovedala: „Veľmi som ho milovala. Hoci to bolo dohodnuté manželstvo a zo začiatku som sa búrila, po rokoch spoločného života som si uvedomila, aké mám šťastie a snažila som sa mu byť nápomocná. Ale stále som sa cítila menejcenná. On... on bol veľký boss a ja len jeho žena. No potom, potom si ma začal vážiť a náš spoločný život bol nádherný. Oslovoval ma môj strážny anjel," usmievala sa a stíchla. Bolo vidieť, že je duchom v minulosti, v krásnych časoch s manželom.

„A prečo vás tak oslovoval?“ pokúšal sa udržať rozhovor v prúde a vtiahnuť je zas do prítomnosti. Zadávala sa naňho svojimi veľkými modrými očami a odpovedala mu so zrejmou samozrejmou: „Lebo som vždy vytušila nebezpečenstvo a v poslednej chvíli som mu zachránila život. Až doteraz...“ A zas sa srdcervúco rozplakala. Kapitána to šokovalo, ale snažil sa nedať to najavo.

Po najväčšom prívale slz sa jej spýtal: „A ako je to možné? Ako ste to vycítili?“ Neodpovedala, len pokrútila hlavou. „Dobre," snažil sa kapitán ďalej, „a pred čím ste ho zachránili?“ „No napríklad," fňukala, „raz som prišla do obývačky, kde si rád každý deň pospal a zacítila som oheň. On už ne-

spal, ale bol omámený dymom, a tak som rýchlo uhasila oheň a otvorila všetky okná, nech sa tam vyvetrá. Potom raz šiel spať, ale mne sa nejako nezдалa prikrývka, tak som ju odhrnula a tam bola kobra kráľovská. A raz sedel pokojne v kresle a šiel sa napiť brandy, ktorú miloval a mne sa vtedy zazdalo, že má akúsi inú farbu, tak som sa k nemu privinula, zobrala mu ten pohár a vyliala jeho obsah za hlavu a pobozkala som ho. On to pokladal za veľmi milé a romantické a potom... no a keď som sa neskôr pozrela na koberec za kreslom, kúsok z neho bol akoby vyžratý. Alebo..." rozhovorila sa.

„Už to chápem. Ďakujem. A neviete, náhodou, kto by tie nehody mohol spôsobiť?“

„Nie, nie, nie, nie, nie. O nikom takom neviem," krútila hlavou tak rázne, že kapitán sa bál o jej krk. Teraz mu pripadala ako dieťa, ktoré zatĺka rodičom, ale pri tom bola taká úprimná... Nerozumel tomu.

„Ďakujem. Veľmi ste mi pomohli. Určite ešte za vami prídem," ukončil to, lebo tušil, že z nej nič rozumné nedostane. Rozhodol sa, že zájde za jej ošetrojúcim lekárom. „Teší ma, doktor. Som kapitán Vysockij a rád by som sa dozvedel niečo o zdravotnom stave pani Kristíny Čerezovovej," predložil svoju žiadosť. Doktor sa naňho zhovievavo pozrel a rozhovoril sa pokojným hlasom: „Tak to by som chcel tiež. Vieme len to, že má traumu z manželovej smrti, po ktorej sa snažila spáchať samovraždu. Pre to tu aj je, ale... No myslím si, že je za tým niečo viac. Má iné reakcie ako mnohí pacienti s touto diagnózou a mám určité podozrenia, o ktorých by som zatiaľ nechcel hovoriť.

Aspoň dovtedy, kým si nebudem stopercentne istý. Potom, ak ešte stále budete mať záujem o pani Čerezovú, dám vám vedieť.“

„Kapitán, kapitán máte telefón. Volá vám nejaký doktor, že vraj je to súrne,“ kričal naňho mladý policajt. Kapitán pribehol k telefónu: „Vysockyj, prosím?“ V aparáte sa ozvalo: „Dobrý deň pán kapitán. Ak vás ešte zaujíma pani Kristína, mám nové informácie.“ „Ďakujem, prídem hneď ako mi skončí služba.“

Už 16:15 klopal kapitán na doktorove dvere. Ten ho privítal priam priateľsky a usadil ho do stoličky oproti sebe. Potom sa rozhovoril zas tým pokojným hlasom: „Kapitán, zavola som vás sem, lebo som, teda pani Čerezovová, vyriešila váš prípad.“ Kapitánov spýtavý a dychtivý pohľad ho prinútil pokračovať: „Včera večer zachránila život svojej sestričke. Skoro na ňu spadol luster. Po prešetrení našim údržbárom sa zistilo, že niekto narezal tyč, na ktorej luster visí. Po prehliadke jej izby sa našiel malý pilník. Odkiaľ ho mala, sme nezistili. Vďaka tejto príhode dostala moja intuícia pevný základ a po včerajšom sedení s pani Kristínou som si už úplne istý.“ „Čo sa teda stalo s jej manželom? Pokúsila sa ho zabiť a vyšlo jej to?“ pýtal sa kapitán netrpezlivo. „No... Pani Kristína od začiatku priznávala, že sa cítila byť menejcenná, ale po čase si ju manžel začal vážiť. Bolo to preto, lebo mu párkrát zachránila život. To ale nevedel, že sama mu pripravovala pasce, z ktorých ho potom sama zachráňovala. Neuvedomovala si ale, že tie pasce pripravuje ona. Myslela si, že je to iba jej podvedomie, ktoré tak miluje manžela, že dokáže vycítiť, keď sa mu má niečo zlé

stať. Bol to obranný mechanizmus a musím uznať, že fungoval. Teda, fungoval až do toho osudného dňa pred pár týždňami. Nevie, čo sa vtedy stalo. Ale mám hypotézu. V tom čase bola tesne po chorobe, ako som sa dočítal z jej záznamov. Telo sa ešte celkom nespamätalo a bývala často unavená. Myslím si, že buď na to, že napíli la luster jednoducho zabudla, alebo v tom čase spala. Keď sa dozvedela, čo sa stalo, cítila, že s tým má niečo spoločné, preto aj ten pocit viny a zatĺkanie, ktoré prejavovala počas pobytu u nás. A pravdaže pokus o samovraždu. No a tou príhodou zo včera sa to všetko snažila napraviť,“ dokončil doktor svoj dlhý monológ.

Kapitán mal problém stráviť všetko, čo mu doktor povedal, ale musel uznať, že to sedí. „Čo s ňou teraz urobíte?“ spýtal sa akosi rezignovane. „Necháme si ju tu. Všetko som spísal do jej záznamu, ale nebudeme z toho vyvodzovať dôsledky. Jednoducho tu zostane do konca života a bude pod sprísneným dozorom.“ „A budem ju môcť navštevovať?“ „Samozrejme. Ale nie moc často. Vždy pred návštevou urobíme kompletnú prehliadku jej izby. Pre istotu.“ „Ďakujem a zatiaľ dovidenia,“ rozlúčil sa.

Cestou domov rozmýšľal o tom, aké je všetko relatívne a naozaj súcitil s pani Kristínou. No navštíviť ju už nikdy nebol.

Farebné samohlásky

Anežka Guziarová

I - fialová

vidím ju v dialke
rozpitá realita
voňavá kvetinárka zalieva fialky
lilavá baretka z Paríža
všetko je našikmo
v tichosti chlípe ríbezlové víno
v opojení výska
vybaví si spomienky
z čučoriedkového kríka
opustí kvetiny, chladivé nožnice
iba na chvíľku
napíšem mu
flakatým rukopisom
Pierrovi, o ktorom snívam
opitá atramentom
rozpitá realita

Dašena Krištofovičová

Potupa

(písmeno i, farba okrová)

stoh nerestí
zovšednie
do žltá

pomedzi hárky
dávno zožatého
obilia
zabúdaš cestičky

patinou na tvári
krmíme
starobince

Ivana Čerňanová

O - Modrý sen

Každú noc sa vraciam
na Côte Sauvage
víta ma škrekot čajok
na Divokom pobreží Bretónska
vietor ma kučeraví
vlny sa trieštia
ako pena do kúpeľa s chaluhou vôňou
soľ sa mi ešte nevymyla z vlasov
obliekam sa do námornickej
a čakám
kedy ma prostovlasú
unesú korzári zo Saint-Malo

Ján Perdoch

Už zajtra

(e, krevetová)
More tesne pred večerou
Ty, s dychom po milovaní
Ja, so slovom novorodenca
A čiesi ramená
Visia ako susedina bielizeň

Obaja vieme, čo znamená
More tesne pred večerou

Iveta Kloptová

Impresia

A – hnedá

Postrelia laň
Konáre zafarbí
Ranami

Hladná jeseň
Zanechá
Iba kmene
Aj po lipie
Spálenej
Farbami

A zem odpočívá
Unavená rodila
Gaštany
Čaká na chlad
Ním
Sa zahalí

Katarína Vargová

I- Čierna

v sieni zhasnú
zastrú opony
a ty zabudneš
zariskovať
skríknuť
aj zhrešiť
odchádzam zničená

Ivona Pekárková

/1988, Revúca/

Študuje v Nitre, narodila sa v Revúcej. Má skúsenosti so Zelenou zebrou, s rybárskymi recenziami, s predajom bambusových ponožiek a s prácou v krčme. Občas píše, maluje a často cestuje autobusom. Rada pečie vianočné pečivo. Nemá rada Senzi Senzus ani Desmod. Pred koncom sveta by chcela vykradnúť banku a odcestovať na vzdialený tropický ostrov.

Kam z blázinca

„Urobíš, čo ti poviem. Dávaj pozor. Poznáš tú chvíľu, keď prestaneš spať, ale celkom sa ešte nezobudíš. Máš zavreté oči. Nestaráš sa, čo sa okolo teba deje. Nedeje sa nič. Ležíš. Oči ešte nepotrebuješ. Takmer nikdy sa nesústrediš na ten moment. Kým ho chytiš, už je preč. Uvedomuješ si ho len spätne. V tej chvíli skutočnosť preváži nad snom. Sen sa zmenšuje, vstrebáva sa. Vzduch je plný rána. Veľakrát sme sa zobudili a vždy to bolo takto. Preto sme sa prestali zamýšľať. Väčšina z nás koná automaticky. Keď už raz automaticky otvoríš oči, nemôžeš sa vrátiť do polosna. Je preč! Koniec, skutočnosť, vpred do kalendára! Niekedy to skúšaš, rýchlo zaklapneš viečka, ale je to podvod. Zajtra nezabudni! Budúce ráno máš príležitosť. Zachytiť všetko. Skús to, všímať si veci. Nechaj si tú chvíľu. Do zbierky, je iná ako ostatné. A potom, po takom polozačiatku, môžeš zachytávať všetky chvíle. Najťažšie cvičenie máš za sebou. Potom analyzuj polohu tela. Posúď, či je pohodlná. Možno si všimneš pozostatky sna. Svaly si občas pamätajú nočné úteky. Pozícia prstov na rukách,

vzťah dlani k chodidlám. Geometria, súvislosti. Ostré, tupé a pravé uhly kĺbov. Ktorý je ktorý, prečo? Zložité mechanizmy kostí, ktoré sa spájajú. Sú tam väzivá a chrupky. Šlachy. Presne určenými miestami tečie krv, tam aj späť, modrá, červená. Cesta, cieľ, návrat. Upratnaná do kanálikov so zákrutami a rázcestiami. Rovnako trasy nervov. Čakajú, nadväzujú, sú pozorné a v strehu.“

Je to výborný učiteľ. Pravidelne ho chodím navštevovať. Sedíme na lavičke v nemocničnom parku, alebo, keď prší, je tu celkom útulná spoločenská miestnosť. Aj keď ma trochu desia ostatní pacienti. Niektorí sú fakt kreatúry. Obdivujem ho, že to s nimi vydrží. Že sa z toho ešte nezbláznil. Keď rozpráva, celý sa ponorí do výkladu. Vyzná sa. Občas urobí pauzu a vyčkáva. Dáva mi čas na premýšľanie. Myslím, že zatiaľ chápem.

„Vyšleš signál. Je v tom chémia aj alchymia. Je to tajomstvo výroby. Máš predstavu, ako sa predstavy realizujú? Ale prax zvládaš slušne. Máš zámer otvoriť oči. Vyznáš sa v tom, robievaš to pravidelne. Otvoríš ich.“ Rozlúčili sme sa. Ako darček mu nosievam cigarety. Je to prekvapivé, na akých rôznych miestach funguje etiketa. Ani ja neodchádzam na prázdno. Dáva mi inštrukcie ako v lekární. „Polovička večer pred spaním ti bude stačiť.“ Kedysi to hovorieval aj stokrát denne. Nevie, či ešte bude môcť robiť lekárnik. Asi skôr nie. Cestou k bráne som minul pár odstrašujúcich prípadov tunajšieho osadenstva. Smejú sa, nevedia čomu. Alebo oni vedia, a ja neviem?

Prišlo ráno. Dával som veľký pozor a naozaj, veci sa diali, menili a predvádzali

z viacerých strán. Opláchol som si tvár a časť vody som nechal vsiaknuť do kože. Zosúladiť som sa s priestorom kuchyne. Vzduch ma pohltil úplne prirodzene. Pevná a hustá podlaha ma dobre niesla k oknu. Stolička ustúpila stolu. Sadol som si ku káve a káva sa ku mne zdvihla. Aký obojstranný bol vtedy náš vzťah. A aké vzrušujúce bolo nakupovanie. Vyšiel som von do prúdu rýchleho času. Stál som, a všetko sa hýbalo. Všetko sa hýbalo, neskutočné, však? Slnko rozhýbalo tiene. Tykadlá chrobáka. Prechod cez rozbúrený chodník ho takmer stál život. Uvedomil som si, akú výhodu mi dáva moja výška a správne spoločenské umiestnenie. Ľudia aj hmyz využívajú rôzne stratégie premiestňovania. Svoj zvyk. Štýl chôdze. Dôležité je vyhnúť sa stretu. Zrážky sú nežiaduce a divné. Chodníková choreografia je premyslená a funkčná. Ľudia idú spolu od začiatku, alebo idú sami od začiatku, každý vlastným tempom. Kým som došiel do obchodu, nikto sa s nikým nestretol. Len ja som stretával. Každého. A stúpal som im do stôp. Aké skvelé to bolo v predajni... Obaly si ma všimali. Vyčkával som, ktorý ma prvý osloví. Nesnažili sa medzi sebou dohodnúť, ich hierarchia bola nemenná. Podľa výšky umiestnenia mi padali do očí. Na krabičkách a vreckách obrázky, sľuby a pozvánky. Pozývali ku mne asociácie. Videli, že moje okná sú otvorené. Prvá do mňa nazrela dedinská babička. Pochtívý úsmev, nepozná rúž ani protézu. Od svitania opatruje sľepky. Hádza im zrno z plného košíka. Jej slnko je tu kvôli fotosyntéze obilia, aby cez zrnka prešlo slepačím tráviacim traktom a znovuzrodilo sa do žltka.

Babička, ktorú som nikdy nemal, mi podáva šesť plných škrupiniek. Šatka sa na šedivej hlave rozšíri a zašpicatí. Stojím na mokrej palube. Plachty sa napínajú. Kapitánova brada je hustá, dlhá, vzbudzuje rešpekt, až ma zamrazí, z mrziaceho boxu priplával pangasius do kovovej siete vozíka. Na súši rybe narástli nohy, aby unikla vzdušným predátorom, vyhrabala si tmavú chodbičku. Teraz sa na mňa díva a je smelá, priateľská, postavička v nohavičiach. Čierny krtko s lízankami. Neodolám. Krt zmizne v tráve. Pletenec stoniek. Je to hustý prales. Aby bylinky silných vôní nevzlietli, tmavými koreňmi sú pripútané k zemi. V pôde sa kľukatia k výživným esenciám. V správnej chvíli životného cyklu sa lístky a kvety vzdajú chuti v prospech bylinného likéru. Stredoveké ornamente sa spovedajú z kláštorňých tajomstiev, medzi riadkami biblie občas prebleskne cesta k jednému z mnohých tajomstiev. Už neviem, či mi to jablko podala Afrodita alebo Eva. Je červené, pôvodom z južnej ameriky. Rajský prales ustúpil pred plantážami. Kakaové bôby v rukách indiánov. Čiary dlaní naznačujú premenlivosť osudu kaka. Plody sa sypú nahor po schodoch vyspelej technológie. Z vrcholu konzumnej pyramídy na mňa upiera zrak prísny, ale štedrý pán. Bol som poslušný? Zaslúžim si? Nechcem vedieť odpoveď. Už je po Vianociach, beriem si svojho akciového Mikuláša. O všetkom poviem učiteľovi. Pochváli ma. „To muselo byť krásne. Ide ti to... Som rád, že si si nechal poradiť.“ „Rád chodím nakupovať.“ „Máš pre mňa niečo?“ „Samozrejme.“ Z tašky vytiahnem cigarety.

Je tu ešte niečo, čo musím dopovedať.
„Ale to nie je koniec. Za supermarketom sedela žena, asi okolo päťdesiatky. Vyzerala na trikrát päťdesiat. Musel som prejsť okolo nej. Mala malého psa. A prihovorila sa mi. Volala ma, aby som prišiel bližšie. Vieš, aký som zdvorilý. Zastavil som sa, ale bližšie som ísť nechcel. Ani psa som nechcel pohladkať, aj keď bol milý. Samozrejme, že chcela peniaze. Pre psa. Tak som spravil kontrolný manéver a ona sa chytila. Nevie, kto z nás je väčšia sviňa. Potom ešte chcela vedieť, koľko je hodín. Jej odhad nebol správny. Ustupoval som pred ňou. Preč od nákupného centra. Stále rozprávala a volala ma a už som myslel, že ma nenechá.“

„Muselo to byť hrozné.“

„Bolo. Bál som sa všetkých tieňov až po dvere bytu.“

„Dávaj si trochu pozor, dúfam, že čoskoro budeme spolu nakupovať vonku, a nie sedieť tu spolu na lavičke.“

„Tak mi napadlo, máš pre mňa niečo?“
Odnášal som si ružové tabletky. Naozaj neviem, prečo ho šupli medzi bláznov.

Lubica Holubcová

(1975, Šurany)

Môj svet je imaginárny prvok v reálnej množine. Milujem abecedu, jej plastickosť, zvodné hry opisov, ostro rezané črty, ako aj prútlnú chvíľu jej širokých ramien. No nie len ako poetické, či prozaické príbehy, ktoré posúvam na papier, ale aj ako voňavé väzby kníh, ktoré si vychutnávam preplnenou knižnicou. Moje vnímanie je kombináciou večného pozorovateľa a stavov doškriabanej existencie.

Alergia na donášku pravého života

Z húsenice vypadla
ilustrácia o chránenom druhu,
z tváre hermafrodita bahenná maska
a z mojej detskej izby naivita.

Prerobila som snívajúce kúty
na pracovňu,
pod lustrom dopad hraníc,
neposuvných.

Nemám rada vázy na oknách,
stoja ako odtlačky,
ani obrusy ukvapkané
od zbrklých ťahov iných,
chróm, ktorý ma zapúšťa
do nohy stola
a sklo zapichujúce
slobodu voľby
na verejnú nástenku.

Interiér s postavičkou
zo zvieratníka,
ofina vyhnaná,
už len ukuť si hlas do krokov.

Pomarančovožltá

už nie do sedembodkova

Na brehu predklon,
lýtka zarastené rybami
a moja snaha
zabaliť rany do štrku.

Pozorujem lienku
olupujúcu sa z čiernych bodiek,
s dotrháňm dňom
na pančuchových krídlach.

Pánbožkova ľahkosť
na zemi vo vysušených tonách.

Otváram vychladenú otázku:
Koža, srst', perie?
Verná svojmu zreniu.

Okná, čo vyrástli z podzemia

Vydojená z bielej
ako cisterna vyprázdnená naberačkou.
Dom v dome bez kúpeľne,
za dverami iba zrkadlo na špinu
a kľučky vystískané do lepidla na myši.

V stene srdce
zamurované pred zrakom prázdnoty,
na ulici oči
v neviditeľnom slovníku vulgarizmov,
prešľapovanie zreníc,
škúlenie skrz naskrz,
načo?
Aj tak boli všetky slepé.

Ten úkryt vyrástol zo Židov,
prenasledovaná v nehodnej
upevnila nálož o pravicu čistej rasy,
dymové slzy
usvedčujúce pozostatky,
v nich kostra utópie
a jedna miestenka na život odznova...

Tretí rozmer z infekcie života

Atlas bolestí,
fantómových,
v ňom strany číslované
údermi dvanástej.
Ponúkam ho rukami tržnice
ako svetadiel s rečovou chybou.
Okoloidúci s prirastenými pažami,
odvrátená strana pohľadu,
len dážd' prekričal račkovanie

o rakoch a ich klepetách,
o riekankách pre mŕtvych,
o škrípajúcich koľajniciach
v hryzákoch úteku,
zase som tu,
urozprávaná do kamelota,
bez iniciálok bulváru beznázorová.
Už neprší,
papieru sa vydulo brucho
a na zem čľupla holá pravda,
že svet je len preplnená čakareň
za zabuchnutými dverami logopedičky.

Anežka Guziarová

/1989, Poprad/

Volám sa Anežka Guziarová. 'K' rada vypúšťam. Znie to drsnejšie. Od mája 1989 žijem. V Poprade. Od prvej triedy ZŠ píšem. V Poprade, aj všade inde. Dnes už píšem, aj keď nemusím. Neznášam klaunov, zdobneniny, pistáciiovú zmrzlinu a veľké gestá. Písanie mám rada.

ako?

Dnes. Nedela večer. Oblačno. Cesta z práce. Zlomený necht. Symbol môjho predstierane sebavedomého ja. Vysoké opätky, vystretý chrbát, štýlové jegginsy, nová riasenka. Pokus udržať sa na nohách. Akokoľvek.

Dúfam, že práve niekde trtkajú. On s akýmkoľvek výrazom, z ktorého je Ona celá preč. Ona akokoľvek odhodlaná mi neublížiť. Nočné parkovisko pri starých bytovkách. Akékoľvek parkovisko v našom meste. Akékoľvek parkovisko v akomkoľvek meste. Jeho auto so zarosenými oknami a masným kartónom od pizze na zadnom sedadle. Akékoľvek auto so zarosenými oknami. On zje akúkoľvek pizzu bez hríbov. Ona zje akúkoľvek, ale len malý kúsok. Všade je ticho, tma. Chvíľu zaznieva tlmené nočné vysielanie z autorádia, potom stíchne. Rád počúva akékoľvek vzdychy, keď sa Jej pozorne venuje. Ona vzdychá akokoľvek, ale potichu. Keď sa započúva do Jej zachrípnutých tichých vzdychov, môže to byť v aute akokoľvek nepohodlné. Jej sa nepohodne už aj ráno vstáva, aj raňajkuje, aj kráča do akejkoľvek

práce. Nepohodlné trkanie je v Jej situácii najkrajšou časťou akéhokoľvek dňa. Kráčam domov z práce. Z akejkoľvek práce za mizerné peniaze. Akékoľvek peniaze sú mi dobré. Priťahujem si tenký kabát. Akýkoľvek kabát z letnej kolekcie. Po chrbte mi v pravidelných intervaloch štafetujú zimomriavky. Môže byť akékoľvek počasie. Nervózne sa hrám s odlomenou časťou nechta. Odmalička nezvládam akúkoľvek nervozitu. V práci sa sama seba pýtam, či mi za to stojí. Akokoľvek sa na ňu pozerám, viem, že nie. Akokoľvek sa mi nepáči, ostávam v nej naďalej. Denne ma vyvedie z miery akýkoľvek idiot. Akýkoľvek idiot môže byť úplne bežný zákazník. Akokoľvek ma idiot vyvedie z miery, usmejem sa naňho.

Volá mi matka. Akákoľvek matka volá svojej dcére, prekrúcanie očí je v programe. Matka mi vyčíta, že som jej nezavolała. Môžem jej akokoľvek vysvetľovať, že aj keď sa jej nehlásim každú chvíľu, žijem. Nech mám akýkoľvek tón hlasu, matka aj v telefóne počuje, že som nejedla, nebola v kostole a ešte som aj slabo oblečená. Rovnaký rozhovor v akomkoľvek veku.

Vkladám telefón do vrečka. Viem, že matka bude ešte chvíľu fabulovať. Viem, že mňa k tomu nepotrebuje. Akokoľvek sa tomu bránim, som po nej. Fabulovať a nikoho nepotrebovať mi ide najlepšie zo všetkého. Kráčam popod holý kopec medzi domami. Akokoľvek zbytočný kopec je v zime plný hlučných deciek. Na kopci som si v detstve rok čo rok lámala sánky. Ruku len raz. Domov ma odvedla Ona. Akokoľvek sa bála, že je to Jej vina. Na

machrovanie je dobrý akýkoľvek snežný bubon. Neplakala som. Obe sme sa smiali. Matka ani neverila, že ma ruka naozaj bolí. Nech som vravela akúkoľvek pravdu, podľa matky som klamala. Ona presvedčila matku, že rukou nemôžem ani pohnúť. Akokoľvek nás nemocnica desila, v čakárni sme sa rehotali. Vymýšľali sme, ako to opíšeme v slohovej práci po prázdninách. Téma akákoľvek. Ona mala zo slohu vždy jednotku. Ja len sem tam. Akokoľvek som sa snažila. Na kopci teraz nebolo ani nohy. Akejkkoľvek nohy. Opití bezdomovci sedávali v akomkoľvek podchode neďaleko. Lacný alkohol im vyčaril úsmev na tvári. V tieni pouličnej lampy na kopci sa mihli dve postavy. Aj akokoľvek zamilovaným ľuďom býva zima. Chvíľu sa objímali, tislí sa k sebe, potom začali pomaly tancovať. Akokoľvek šikovný mohol byť chlapec, dievčina bola drevo. Tieň objatia ich hrial aj na kotolni. Na akejkkoľvek kotolni pomáhanej nezmyselnými heslami.

Prechádzam okolo skupinky ľudí. Mladá mamička vybehla vyvenčiť dcéru a kabelkového chlápča. Dcéra v maličkých gumákoch akejkkoľvek farby a pršiplášti s Hanou Montanou na chrbte poskakuje v akejkkoľvek mláke na chodníku. „Mamka už fajčí tie tenké, takže prestáva!“ víťazoslávne vysvetľuje susedovi, ktorý sa pri nich pristavil. Akémukoľvek susedovi, ktorý si na mladú mamičku robí zálusk. Susedovi pripadá mamička sexi s akoukoľvek cigaretou v ústach. Sused sa pohľadom povenuje aj mne. Akokoľvek sa mi hnuší, poteším sa jeho pozornosti. Po ňom sa poteším akejkkoľvek pozornosti.

O chvíľu som doma. Ešte dve ulice.

Akékoľvek ulice s mladistvými uličníkmi. Akúkoľvek polyfonickú melódiu z mobilu pripisujú k hudbe. Pri mliečnom automate stojí niekoľko ľudí. Celý deň sa pri ňom striedajú davy osvietených. Pijú zdravé mlieko, priamo od kravy. Štrngajúc fľašami v igelitových taškách zasadnú do áut a odvezú sa domov. O ulicu ďalej. Akokoľvek sa snažia o návrat k starému spôsobu života, nemajú šancu. Akokoľvek sa viem snažiť aj ja.

Kráčam hore schodmi na akékoľvek poschodie. Na prízemí sa hádajú v akúkoľvek nočnú hodinu. Manžel sa akokoľvek snaží. Manželka ma dobrú pamäť a útlocitné sklony. Otvorím dvere, zatvorím dvere. Zhodím tašku do kúta a zaleziem do postele. Počkám si na akýkoľvek deň, kedy sa budem cítiť dobre. Lepšie. Nech to trvá akokoľvek dlho.

Trvá to takmer týždeň. Necelých sedem dní. Nevyliezla som z bytu, vlastne ani z postele nie. Do chladničky a naspäť. Niečo sa v nej za posledné týždne bez Neho nazhromaždilo. Chuť nakupovať som mala, ješť veľmi nie. Tento týždeň som toho tiež veľa nepojedla. Mala som iné radosti. Usmievať sa do stropu. Mávať chodidlami vytrčenými spod periny. Hrat „meno, mesto, ...“ sama so sebou. Mobil v taške na chodbe prestal. Jej melódiu zvoníť po troch dňoch. Dúfam, že niekde trtkajú. Matkino zvonenie ustálo vo štvrtok ráno. Zrejme sa urazila a na Vianoce dostanem zas len papuče. Celkom určite som prišla aj o prácu. A celkom určite som klamala všetkých, ktorých som chcela. Viem, že susedia sa hádajú kvôli kompó-

toým flašiam, škole v prírode a hrdzavej žehličke. Aj to, že sa v pondelok po ôsmej pomerne hlučne udobrujú. Do bytu vedľa mňa sa nasťahoval nový sused. Od piatka blokuje výťah, sexi hlasom vydáva rozkazy sťahovákom a vyvára aromatické talianske omáčky. Vstávam s nahlúplym úsmevom a pravou nohou. Docupkám k oknu. Držím sa na nohách. Bez akokoľvek.

Triolet

Ján Perdoch

Odlietam

Voľno je mi na lešení
Takmer nahý, takmer s tebou
Čakám kým sa vietor zmení

Voľno je mi na lešení
Naopak ma fúkaj, lebo
Od kroku som na krok, Leni

Voľno je mi pod lešením
Takmer nahý, takmer s tebou

Katarína Vargová

Ignorácia

každú tvoju vetu
mlčky odsuniem.
neukážem svetu
každú tvoju vetu
moje slová zmetú
keď ti poviem nie
každú tvoju vetu
mlčky odsuniem

Natália Kaisová

Triolet o triolete

Škrtám čiernym atramentom
Skúšam tvoriť triolet
Báseň nie je exkrementom
Škrtám čiernym atramentom
Slová blúdia, keby len to
Robia škrt skrz rozpočet
Škrtám čiernym atramentom
Môj posledný triolet.

Dašena Krištofovičová

XXX

Na lešení randia vtáky,
za oknom mám zase tmú.
Ktovie, prečo je svet taký.

Na lešení randia vtáky.
Budem chvíľu krátkozraký,
kým mi hlavu neodtnú.

Na lešení randia vtáky,
za oknom mám stále tmú.

Anežka Guziarová

Výpredaj

náhradné svedomie v zľave
na dverách „o chvíľu sa nevrátim“
vypredané je práve
náhradné svedomie v zľave
na klamstvá našívam záplaty
Inventúra! Reštart! Záver!
Náhradné svedomie v zľave
„o chvíľu sa nevrátim.“

Maroš Brojo

/1989, Nitra/

Narodil sa. V súčasnosti žije. Je z NR a študuje v BA odbor FV na VŠMU. Má rád knihy, filmy, videohry, popkultúru a ďalšie. Preferuje kiwi a pomelo. Nemá rád rozopnuté gombíky, nezapnuté zipsy a nesúmernosť. Do 50. rokov plánuje byť jedným z prvých kolonizátorov Marsu, kde sa chce venovať vybudovaniu prvého multi-kultúrneho strediska a záhradkárčeniu.

História ľudstva v praktických príkladoch (z šuflíkovej tvorby spisovateľa budúcnosti/reflexia udalostí, čo pohli svetom)

Rok 2026: Technológia obnovy života

– vyvinutá japonskými vedcami, pod vedením Hatori Mizakiho. Po prvých úspešných pokusoch vykonaných na ľuďoch sa vďaka relatívnej finančnej nenáročnosti prístrojov táto technológia rýchlo rozšírila do celého sveta a čoskoro sa jej používanie stalo úplne bežným...

(nedokončený úryvok, Kronika ľudstva, GalaxyPress, 2042)

1: Petra

Od doktora sa Petra vrátila ešte vyčerpanejšia, ako keď k nemu šla. Jakub bol ešte v práci. Rozhodla sa na neho počkať a potlačila nutkanie ihneď mu zavolať. Zohriala vodu na kávu a s myšlienkou, že táto je jej posledná čakala, kým zovrie.

Rozmýšľala. Čo s ňou bude? Ako to Jakub prijme? Dúfala, že jeho reakcia nebude veľmi búrlivá, veď sa predsa majú radi a ich manželstvo funguje bez väčších problémov už takmer štyri roky.

Štrngot kľúčov prerušil jej myšlienky.

Zhlboka sa nadýchla a vykročila svojmu manželovi naproti. Kráčala k nemu, pripravená objať a pobožkať ho na privítanie tak, ako vždy. Náhla nevoľnosť jej v tom však zabránila. Otočila sa prekvapenému Jakubovi chrbtom a rozbehla sa na záchod. Začala dáviť. Žalúdočné krče rýchlo ustúpili, zostal len neprijemný studený pot a náhla únava.

„Peťka, si v poriadku?“ pýtal sa so zdesením v hlase jej manžel, nechápajúc, čo sa deje.

Utrela si ústa. Chytila ho za ruku, pohladila ho po líci a pozrela mu do očí.

„Som tehotná.“ odvetila s láskavým úsmevom a skrytým strachom zároveň.

So zatajeným dychom čakala na výbuch výčítiek o ich finančnej situácii, o nepripravenosti, alebo o niečom ešte horšom, ale nič z toho jej nevytkol. Len ju privinul k sebe a tuho objal s radosťou na tvári.

2: Daniela

Neprijemný zvuk budíka. Mechanické vykonávanie činností, ktoré opakujem každé ráno. Sprcha, umytie zubov, make-up, výber oblečenia, raňajky. Zamkla som? Ešte sa uistím. Výťah. Vchodové dvere, ktoré sa večne zasekávajú, vyhodenie smetí a už sa poberám k autobusovej zastávke.

Čo však nenávidím najviac sú prechody.

Každé ráno na nich strávim čakaním vyše 10 minút. Cestou k zastávke je päť prechodov. Prvý, druhý, tretí. Na štvrtom už začínam pomaly vnímať okolitý svet a pripravujem sa na ďalší vyčerpávajúci deň. Rátam pásy bielej farby na prechode – je ich sedem. Zelená. Práve prekračujem štvrtý, keď začujem klaksón auta. Rúti

sa priamo na mňa. Pozriem na semafór. Išiel na červenú! V zdesení zostanem stáť na mieste ako zmrznutá. Bože! Zrazí ma. Hľadím priamo do svetiel, ktoré sa rýchlo blížia. Za volantom sedí...

Cítim neznesiteľnú bolesť. Stehenná kosť mi s praskotom pretína sval na pravej nohe. Kolená ľavej a krúti do neprirodzenej polohy. Natahujem ruky proti autu. Kostí sa lámu, zápästia sú vyklbené. Hlava sa nebezpečne približuje ku prednému sklu.

Jeden a pol metra.

„Mami, oci, mám vás rada.“

Meter.

„Čo všetko som ešte chcela v živote dokázať?“

Pol metra.

„ZOMRIEM!“

Duté puknutie lebky. Cítim kosti tlačiace na mozog, ale žiadnu bolesť.

Náraz ma odhadzuje od auta. Zopár premetov a bezvládne ležím na ceste v mláke vlastnej krvi. Snažím sa dostať do pľúc aspoň trochu vzduchu, no je to ako by som lapala po dychu pod vodou.

Tma. Všade okolo je tma. Nič necítim, nevidím, nepočujem – nemám telo. Vznášam sa v temnom nekonečne a som úplne bezmocná. Vnímam len niečiu prítomnosť. Prítomnosť bytosti, ktorá je každému známa, aj keď o nej nikdy nepočul. Žiadne báje ani povesti o Nej nehovoria, je zabudnutá, ale vždy tu bola a bude tu až do konca vekov ľudstva. Viem, kto to je, už som sa s ním mnohokrát stretla. Je to jediná bytosť s právom súdiť a nikdy nebyť súdená. Prehľadáva moju myseľ. Vyťahuje tie najhoršie spomienky a ja ich musím všetky

znova prežívať. Ukazuje mi skutky, ktoré by ľudstvo definovalo ako zlé, ale aj tie, ktoré by sa za zlé nepovažovali. Počíta ich, hodnotí ma. Je to akoby trhala moju dušu, každý kúsok podrobne preskúmala a odhodila ho ako starú handru. Upiera na mňa pohľad tak mocný, že by roztrhol kontinent na polovice, pohol mesiacom alebo zatienil aj samotné slnko. Jej rozsudkom je nakoniec len jedna rozvážne prednesená veta.

3

Zvláštny pocit a bolesť pomaly ustupujú. Petra ticho, strnulo sedí. Bojí sa pohnúť. Uvedomuje si, že sa ešte stále drží za veľké brucho.

„Pozbieraj sa! Už je to tu!“

Pomaly opatrne vstáva.

„Telefón.“ napadne ju.

Krátkym šuchtavým krokom sa k nemu dostane a vytáča číslo.

„Ahoj, zlatko!“ pozdravuje ju veselo jej manžel.

„Kubko...“ šepne prosebným hlasom a zhlboka dýcha, neschopná ďalších slov.

Jej manžel rýchlo pochopí.

„Neboj sa, za chvíľu som pri tebe. Zvládneme to.“ Skladá.

Z telefónu sa ozýva už len monotónne, pravidelné pípanie. Petra ho položí a ticho čaká na svojho manžela.

4

Úmrtie nastalo následkom trieštenia mozgovej dutiny a jej nárazom na ľavú hemisféru. Fraktúry zápästia, oboch rúk, zlomená stehenná kosť na pravej nohe, ľavé koleno vyklbené. Nemocničná rada povolila umelú regeneráciu tela a následne

aj proces oživenia. Pacientka je poistená pre prípad smrti – všetky náklady uhradí poisťovňa po úspešnom oživení.

Doktor zatvára spis. S únavou v tvári sa otáča k asistentom.

„Pripojte ju na prístroje, začneme obnovu činnosti srdca.“

V sále sa z prístrojov ozýva vo vzostupnom tempe tlkot srdca. Pomaly zrýchľuje a nadobúda pravidelný zdravý rytmus.

„Všetko v poriadku,“ hlási asistent.

„Obnova respiračnej činnosti.“

Zopár tlačidiel a hrudník nahého tela sa pomaly prebúdzajú.

Doktor kontroluje hodnoty na displejoch, všetko sa zdá byť v poriadku. Spokojný odchádza zo sály.

„Zavoláte ma, keď bude okysličenie mozgu dostatočné.“ dodá ešte.

5

Už len ležanie na pôrodnom stole spôsobuje Petre bolesti. Sedatíva ich, na šťastie, tlmia. Je vydesená, ale zároveň sa teší.

Pozrie na svojho manžela. Sedí vedľa nej a pevne jej stíska ruku. Je napätý a krčovitý sa na ňu usmieva.

„Budeme mať dieťaťko,“ upozorňuje ho radostne, akoby to on sám nevedel.

Prichádza doktor. Je mladý, snaží sa chovať čo najpokojnejšie, nechce, aby bola Petra ešte nervóznejšia.

„Dobré správy!“ hlási, „Po všetkých vyšetreniach vám môžem povedať, že pôrod by mal prebehnúť bez komplikácií. Dieťa je zdravé a všetko je ako má byť.“

Vystrašená dvojica sa trochu upokojí.

„Máte už meno?“ usmieva sa doktor.

„Martin,“ odvetí ona.

„Zuzka,“ reaguje on paralelne s ňou.

Pozrú na seba. Usmievajú sa.

Prichádza kontrakcia. Petra pevne stíska Jakubovu ruku. On jej stisk opätuje a pobozká ju na čelo.

6

„Ideš spať!“

Odpoveď ma veľmi neprekvapila, čakala som to.

„Nech je tvoja duša nasýtená svetom a svet nech žije tvojimi skutkami.“

Ozvena jeho slov sa vzdala. Letím. Letím ponad počiatky bytia, sveta, civilizácie.

Cítim prítomnosť najvyššej bytosti, sily udržujúcej vesmír v jednom celku.

Konečne všetko chápem, je to také jednoduché.

Moja myseľ začína zabúdať. Spomienky, vedomosti, reč, návyky, všetko ustupuje do najhlbších zákutí mojej mysle, aby som to mohla počas svojho nového života opäť objaviť. Prežívam znovuzrodenie.

Počujem ženský krik. V dialke vidím hmlistú siluetu mladej ženy. Nieкто ju drží za ruku. Je tehotná. Jej brucho žiari svetlom života. Počujem tlkot malého srdca. Vidím ho. Otvára sa mi, toto je môj ďalší a zároveň nový začiatok. Vstupujem do neho. Telo sa spája s dušou.

Nejde to! Čosi ma ťahá späť. Nie! Takto to nemá byť, nie je to správne!

Je to ako zásah elektrickým prúdom. Moje spomienky sú späť. Akoby ma niečo vládilo po kamenitej zmrznutej zemi. Tresk! celé moje bytie v nepopísateľnom krči nechce nej energie.

Prebúdzam sa a cítim nekonečnú únavu, takmer sa nevládzem hýbať. Som nahá.

Svetlo reflektorov ma oslepuje, vidím len

ruku, ktorá sa ku mne približuje. Podávam jej svoju. Ruka v bielom plášti. Patrí doktorovi.

„Vitajte späť medzi živými,“ jeho úsmev je úprimný, no pre mňa takmer odpudivý.

Žijem.

Irena Velichová

/1987, Praha/

Google o nej píše: Mladá poetka, herečka, tanečnice, múza, divadelná manažérka... Irena Velichová, plzeňská autorka, členka ASON klubu, ale zároveň i Mádokýša Martin, vydala po svojej prvotine Hlasy v peří (2004) prvú oficiálnu zbierku Dopisy k němu (Pro libris, 2008, Plzeň.) Študuje na Divadelní fakulte AMU v Prahe.

Portrét muže, etudy

dotýkám se písmen

od mléka

Plstěným kabátem si zakrývám nohy

V neděli

V botách

porci jílu jak

k poslední večeři.

Xxx

Už už předehra

Pohled' A já

vyzbrojená bílím

Ve spánku krvácí

A bdělá bývá havranem

Nestačíš mi

A já tě neponesu

Opět s cigaretou

(jak nenávidíš!)

Žvýkáš špek/

Když tě napomenu

ustoupíš

O krok do kuchyně

O krok do chodby

O krok

Slova zůstala, stisk polevil

skrčená pod stolem slyším, jak měníš srst

Odnaproti štěkají

prý pes,

prý ráno

Dašena Krištofovičová

(1988/ Zvolen)

žije veľa v Bratislave a málo vo Zvolene. Študuje bábkarsku scénografiu na VŠMU. Bude rada, ak sa v budúcnosti užívá. Píše máličko, najčastejšie zoznamy na nákup. Líubi kečup a keď sa vykláňa vo vlaku z okna, ako jej fúka vietor do tváre.

Umri, láska moja.

Fontána prská vodu. Je to taký malý raj uprostred mesta. Okolo chodia ľudia a preberajú životné problémy. Ženské so zmrzlinou vyzerajú naozaj ohavne. Nitra, v ktorej som prežila šesťnásť rokov. Tráviť tu prázdniny mi príde nezmyselné. Zvláštne ako neviem nájsť svoj pokoj, čoraz viac mi to tu pripadá neznáme a uzavreté. Nie je to Nitrou, v poslednej dobe sa takto cítim všade. Akoby som nevedela nájsť tú svoju dimenziu, svoje akvárium, v ktorom som zvyknutá žiť. A tak len blúdím po cudzích moriach a vyhýbam sa ľuďom. Nielen zlým, ale aj dobrým. Každú chvíľu mám pocit, že mi z očí vytrysknú hektolitry vody. Nie je pravda, že ryby neplačú. Ono je to len v mori trochu menej vidieť. Som ďaleko od mamy a od iných ľudí, no od Matúša som asi najďalej. Strácam sa. Nerozumiem, prečo sa svet hýbe a mení tak rýchlo. Zaplával si v mojich myšlienkach a pomaly ich všetky rozpredal babičkám. Kúsky, malé črepy mojej duše. Viem, že vždy všetko myslí tak, ako to hovorí. Len ja si to asi prekladám do celkom cudzej reči. Rozmýšľam, čo mu mám teraz povedať. Nič, prázdno. Sedí pri mne a ja ho ani

nevnímam. Ani tie noci v byte môjho otca som nevnímala. Bolo to ako dávno zabudnuté spomienky, ktoré sa práve odohrávajú. Stále to isté. Tie isté pohľady a gestá. Naozaj neviem, čo so sebou. Nepočúvam ho. Ani sa nesnažím rozumieť. Rozmýšľam o svojom mori, ktoré si nosím v sebe. Ten tichý pocit rýb, čo vo mne plávajú. Nastahoval sa tam mojím prvým nádychom. More mám tajomné a málokto mu rozumie. Nikto sa v ňom nevyzná, ani ja. Ale nevádi mi to. Prispôsobujem sa mu. Sme ako pripútaní k sebe. Ja a moje more. Skrýva príliš veľa živého a bolestivého. Matúš niečo tušil, ale nie dosť na to, aby nám porozumel. Tvári sa akoby sa nič nedialo. Myslí si, že je všetko v poriadku. Myslí si, že konflikty sa riešia poprepletaním tiel. Náhlym a neškodným odkrytím sa navzájom. Nejakým rituálom, ktorý začína zhasnutím svetla. Vždy zhasnem. V tme sa niektoré veci zdajú iné. Tma očisťuje svojou černosťou. Zbaví duše hriechov, prachu dňa a všetkých zlých ciest, na ktoré sa vydajú. Matúš nikdy hneď nezaspí. Pozerá sa na mňa v tej tme, na mňa očistenú a zotrávajúcu vo svojom mori. V poslednej dobe sa v týchto momentoch cítim zle. Chce sa mi vyliezť z vlastnej kože a samú seba zahrabať niekam hlboko do zeme. Mávam v týchto chvíľach pocit, že si ani nezaslúžim byť tým, čím som, že sa mi nepatrí žiť na tomto svete. Zapálím si. Aj Matúš si zapáli. Pozerá na mňa takým zvláštnym spôsobom. Ešte stále nevie, že sa niečo deje. Rozhodneme sa ísť domov. Matúš sa rozhodne. Vymyslel si, že mi nie je dobre.

Nie je mi dobre, ale jeho liečba tomu ani trochu nepomôže.

Uvaril mi čaj. Šípkový. Nebolo veľmi na výber. Otcov byt naozaj nie je vybavený. Dovolenkujúci ľudia asi nemyslia na svoje deti tajne prebývajúce v ich obydliach. Ešte štyri dni a otec plus jeho nová rodina sa vrátia. Nové deti, nová hysterická ženská, nové starosti. Zabudol. Aj ja s bratom pomaly zabúdame. Zneužívam otcovu neprítomnosť. Bez neho mi je lepšie ako s ním.

Aj bez Matúša by mi bolo lepšie. Ešte štyri dni a obaja odídeme domov. On do svojej Kremnice a ja do Zvolena. Budem chvíľu sama. Len ja a moje ticho. Potom sa možno iba tak stretneme v škole a bude to také ako predtým. Nechala som svoje more, aby ma odnieslo a teraz neviem nájsť cestu. Stmieva sa a je mi zima. Matúš ma zakryje kvietkovanou dekou. Tvári sa, že produkuje veľa telesného tepla. Cítim sa zvláštne. Neviem.

Matúš čaká, kým zhasnem svetlo. To je moja úloha. Urobiť tmú, ktorá nás oboch pohltí. Lenže mne sa nechce. Tomuto už očista nepomôže. Dvaja nečistí vedľa seba. Ležíme. Neónka mi odporne reže oči. Ale nesmiem zhasnúť svetlo.

Nie je mi takto dobre. Bojím sa každého pohybu. Nehovorím nič. Iba sa nadychujem a vydychujem. Matúš zhasol. Nie vždy musím všetko urobiť ja.

Dotyky a spojené pery. Cítim sa zvláštne. Nie som to ja. Je to len moje telo. Moja telesná schránka v otcovej posteli. Ktovie, či sa aj otcova nová žena takto niekedy cíti. Či si aj ona len tak pláva vo svojom mori, zatiaľ čo...

Koniec. Ležíme vedľa seba. Matúš sa na mňa pozerá. Sme ako dve múmie. Ako

v hrobe. Ticho a spolu už na veky. Bronzové súsošie, ťažkopádne a zachmúrené.

A chudera láska kdesi v kúte obhrýza starú kosť.

Odchádzam na balkón. Cigaretka je niekedy príčinou záchranu vlastnej duše. Dôvodom tichého odchodu, ktorý vyznie dôveryhodne. Nikto pod ním nečaká nič hlbšie. Len ľudia ako ja si ničia pľúca. Čo však s pľúcami? Celkové zdravie nezaručuje šťastný život a šťastné konce.

Užívam si samotu. Vdychovanie a vydychovanie sivošedého dymu. Ryba, ktorá fajčí, nemusí byť zákonite otrávená. Treba si ju len zachovať ako unikátny zjav.

Vonku je zima a tma. Trochu sa trasiem. Sledujem hviezdy. Podivné súhvezdia, ktoré niekto objavil. Ani trochu sa nepodobajú na to, čím sú. Niekedy si pripadám ako súhvezdie.

Obklopená hviezdami cítim sa akosi lepšie. Každých šesť ľubovoľných hviezd sa dá pospájať do tvaru ryby. Neviem, či to aj ostatní ľudia takto vidia. Každý možno nájde v tých vzdialených bodkách niečo iné. Hviezdy, ktoré o sebe navzájom možno ani nevedia sú hodené do jedného vreca len preto, že kedysi niečo pripomínali.

Prikradne sa sem Matúš. Rozčúli ma to. Prečo ma nemôže aspoň chvíľu nechať samú? Stále na mňa priliepa svoj otravný pohľad a čaká na neviem čo.

„Čo ti je?“

Dosť hlúpa otázka. Prečo ľudia nikdy nič nepochopia len tak bez slov? Viem, ani ja to nedokážem, ale aspoň sa o to snažím! „Vypadni, nechcem ťa vidieť!“ toto som asi nechcela povedať. Chcela som niečo v tom zmysle, ale nie takto.

„Čo som ti zase urobil?“

Čo mi zase urobil? Nič. Vôbec nič. To vo mne je chyba. Otrávil som sa svojimi myšlienkami.

Matúš sa tvári nahnevane. Čím viac sa tak tvári, tým viac mám chuť ho zabiť. Najlepšie nožom. Čepeľ má taký svoj štýl. Vlastný význam.

„Umri!”

Čo? Čudujem sa, že ma teraz z toho balkóna nevyhodí. Čudujem sa samej seba, že dokážem niečo také povedať.

Odišiel. Najprv odo mňa fajčiacej, potom odo mňa úplnej.

Ráno je pokazené a zlé. Prebudím sa v detskej izbe otcových nových blízkych.

Ľahnúť si k Matúšovi by bolo asi príliš trúfale. Nevidela som ho odvtedy, čo som mu prikázala zahynúť. Dvaja ľudia v troch izbách a predsa sa nestretnú.

Matúš už nie je. Nenechal odkaz, nenechal na pamiatku ani vyčesaný vlas. Iba zopár čiastočiek genetického kódu zamenil za tie moje. Mám jeho kúsok v duši, on má v duši môj. Aj keď on o to asi predsa viac stál.

Fontána prská vodu. Je to taký malý raj uprostred mesta. Okolo chodia ľudia a ženské so zmrzlinou nevyzerajú o nič lepšie ako kedykoľvek predtým.

Farebné samohlásky

Katarína Vargová, Ján Perdoch,
Iveta Kloptová, Ivana Čerňanová
Anežka Guziarová

Živelné samohlásky

A - zem odpočívá
unavená rodila
gaštany
a čaká...

E - tesne pred večerou jej ramená
visia ako susedina bielizeň
O - v noci sa vietor kučeraví
a oblieka do námornického

I - v tichosti chlípe ríbezľové víno
všetko je našikmo

U - unikajú ulicou
ako piesok
a tak dobre
boli zosúladení

*Maroš Brojo, Lubica Holubcová,
Dašena Krištofovičová,
Zuzka Ščurková,
Ivana Štefúnová*

Samohlásky

A na dvadsiatich štyroch červených pod-
nosoch
Ako zalamovanie emócií do zrnitosti nálad
Ako slnečné okuliare na žiarenie v duši

E je eben a zelený sad
Korene hrozna, mušt, čo mám rád

I - žltá stuha kolo viet
Piesčitá hra iskrier
Obilie k zemi kláti

O čierne ako drozd, čo letí temnotou
A z dialav šepotom hrnú sa mraky, dážd'

U v uličke sivých holubov
Visiace na udici zvesených krídel
Úlomky peria, ukradnutá voľnosť
Tak vyzera svet po úlete

*Miška Richterová,
Natália Kaisová,
Miroslava Kulková,
Monika Michalíková,
Ivonka Pekárková*

Samé hlásky

(spoločná báseň)

E Žltá, U purpurová, I krvavočervená,
O čierna, A biela

E je jeseň v predposlednom šate
Medený lesk na hrdle veršotezca.
U zákruty vyrovnané, opravené, uhladené
Pod klenbou so svätými maľbami.
I milovanie je diabol s krídlami
Pochybnosť zas matka hriešnikov.
O do čela padá čierna ofina
EMO fotografa.
Snehová vločka páli tvár
A ženích si berie... nevestu.

Lavičky v žilinskom parku

Katarína Vargová

Lavička. V parku.

Dnes je sama, osamelá, vlastne, nielen dnes, skoro každý deň, nemá totiž skutočných priateľov, pár starých známych, s niektorými sa ani nezdraví, nevie ich mená, matne pozná tváre, dlane, ich zadky a stehná. Dnes je jej zimšie, lebo pôda po lete celkom vychladla, nemá ju čo hriať, pretože suché lístie to nedokáže.

Keby tak prišiel Tibor a Šaňo, posadili by sa a hovorili by jej, koho v piatok prejubali, akú kočku, fešandu nabalili na diske, a potom by sa im iba na minútu, na 60 sekúnd, priamo podo mnou spojili ruky, a ani oni by netušili, čo to znamená, len ona by vedela, vycítila by iskry medzi nimi, ktoré by ju zahriali.

Alebo by mohla prísť Maja, počkala by na Sandru a opäť by plakala, smútila, že otec sa zase mesiac neozval, že s mamou nemajú z čoho žiť, nemajú na obedy v školskej jedálni a musí požiadať o sociálnu podporu, a to len bude hanba.

Zuzana s malou Evkou sa tiež dávno neukázali, Evka by ju upatľala malými prstami od čokolády, od lízatka alebo farby, ktorou maľovali na výkres v škole, a potom to vystavovali na chodbách a v spoločenskej miestnosti.

Miloš tu predtým vysedával s blondínkou aj kadejakými brunetami zo štyri hodiny, ale teraz už frajerky nemá, prestali ho

baviť a ešte to aj stojí veľa prachov, teraz by si mohol prísť len zapáliť, na sídlisku nie je taký pokoj, LMku lajtku, Marlboroku, a uhasil by ju celkom pri nej. A jej by bolo teplejšie.

Ale nikto nepríde, nik sa neposadí, nepohládí ju, neporozpráva sa. A nik ju nezohreje. Možno zajtra.

Automatické písanie

Maroš Brojo

Beh na krátku trať

Bežal. Bežal cez celé mesto, uhýbal sa ľuďom, ignoroval semaforey. Myslel len na jednu vec. Práve na tú. Bože, len to nezmeškať. Na Palárikovom námestí prebehol okolo mamičky s baculatým dieťaťom, ktoré nahlas pokrikovalo na okoloidúcich. Kývali a usmievali sa.

Ešte stále vládal, ešte stále mal dosť energie. Na kraji parku odbočil smerom k fontáne. Striekala vodu do výšky a tínedžeri okolo nej sa oblievali prázdnyimi plastovými pohármi od piva. Dievčatá písali, nadávali, no všetko len tak naoko. V skutočnosti mali radosť z pozornosti, ktorej sa im práve dostávalo. Chalani zasa dúfali, že spod mokrych tričiek čosi presvitne.

Prebehol okolo a pocítil kvapky vody na tvári. Musí sa ponáhľať. Rýchlejšie! Preskočil lavičku na kraji parku. Bol už pri rieke, zhlboka dýchal, vnímal len chodník kľukatiaci sa popri vode. Študenti na zábradlí krmili kačice. Chalan držal dievča okolo pliec. Popri rozhovore, ktorý bol v tej chvíli ich celým svetom sa pobozkali práve vo chvíli, keď okolo nich prešprintoval.

Dorazil až k lávke. Cez cestu v plnej rýchlosti svišťali autá. Ignoroval ich. Žiadny prechod, nikde nič. Vybehol na vozovku. Zvládne to! V poslednom pruhu mu auto zachytilo ľavú topánku. Vyzula sa. Nechal ju tam.

Skrátil si cestu cez centrum. Z divadla práve vychádzali ľudia. Dvaja štyridsiatnici v oblekoch pri cigaretke rozoberali divadelnú hru. Rozbehnutý, v rýchlosti vrazil do nich. Zapotácal sa a pocítil nepríjemnú bolesť v členku. Čiastočne krokom a čiastočne behom, snažil sa nespomaliť. Tempo už síce poľavilo, ale ešte stále nie je dôležitejšie nič, len tam doraziť načas. Nesmie to zmeškať. Ak by sa to stalo, všetko je v keli.

Už nie je ďaleko. Len tržnica a hneď za ňou. Prebehol okolo stánkov s ovocím a zeleninou, kvetmi, pekárne, bufetu, lacnej elektroniky, galantérie, second handu, obchodu so starými platňami. Všade sedeli babky – dôchodkyne. Pokrikovali na seba a zabávali sa na tom, čo ich vnúčatá napáchali pri poslednej návšteve. Sťažovali sa, ako ich bolia kĺby, že dôchodok je malý. Nakoniec aj tak bude ako bude.

Toto všetko videl len v zábleskoch, kútkom oka. Poklusom sa predieral tržnicou. Pozrel na nástenné hodiny – stíha. No iba na poslednú chvíľu. Brána trhoviska sa vzdaluje, už vidí to ihrisko, na ktorom sa to má stať. Konečne spomaľuje až kým nekráča pomalým krokom. V strede ihriska nič nie je. Nikoho nevidí, nič. Prečo? Veď prišiel na čas. Ako je to možné? Ako sa to mohli stať? Najdôležitejšia vec v jeho živote a on ho celý prepásol.

„Do pekla!“, plače. „Nie! Pane Bože prečo? Tak som sa ponáhľal.“ Bolesť. Bolesť v srdci. Zakrúti sa mu hlava, potrebuje sa niečoho chytiť, no v strede ihriska padá akurát na tvrdú zem. Lapá po dychu a drží sa za hrud. Zomiera.

HoreZnak

Zborník účastníkov
Literárneho Campusu
Žilinského literárneho festivalu 2010,
ktorý sa konal na Stanici Žilina-Záriečie.
Zbierka neprešla jazykovou úpravou.

Účastníci literárnej dielne:

Maroš Brojo, Ivana Čerňanová,
Anežka Guziarova, Lubica Holubcová,
Natália Kaisová, Ivetka Kloptová,
Dašena Krištofovičová, Miroslava Kulková,
Monika Michalíková, Ivonka Pekárková,
Jano Perdoch, Michaela Richterová,
Zuzka Ščurková, Ivana Štefúnová,
Katarína Vargová, Ivana Polčíková,
Irena Velichová

Lektori:

Andrej Šeliga, Mathej Thomka

Zostavil:

Mathej Thomka

Grafická úprava:

Peter Dlhopolček, www.atelie314.eu

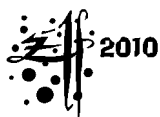
Organizátori:

Artforum pre literatúru, n.o.,
Stanica Žilina-Záriečie

Vydal:

Truc sphérique, 2010
náklad 130 ks

Stanica Žilina-Záriečie

2010

ARTFORUM

